

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

ח' מרחשון תשע"ב

לך לך

שנה ט"ו גליון תשל"ג

תוכן העניינים

- לקח טוב.....א'
- שבת בשבתו.....ב'
- רבש תמרים.....ג'
- בשפתי צדיקים.....ד'
- פרפראות לחכמה.....ה'
- ודרשת וחקרת.....ו'
- פניני התורה.....ז'
- חוקים להורותם.....ח'
- הילולא דצדיקא.....ט'
- דבר בעתו.....י'
- משולחן מלכים.....יא

אלוקי אברהם עננו

יום בשורה ושמה גדולה שרר בבית השר, כשהגיע אליו הידיעה שאחיו השאיר לו בירושה עיר גדולה עם כל בנותיה ואגפיה, אבל מצד שני דאגה כירסמה בלבו ומועקה במתניו כי הוא לא ידע מאומה כיצד לגבות מיסים וארנונות מאת אנשי העיר, ובעודו עומד במרדנותו הגיע אליו כמלאך מושיע אדם אחד ולימדו דרכי השרים ואת אופן הכנסותיהם מגביית המיסים, לאחר ששמע השר את עצותיו של היועץ, הוא הפקיד פקידים על אנשי העיר ומונה אותם לגבות מיסים וגם להעניש את כל מי שיעבור על חוקי המיסים.

לימים אירע שנכדו של אותו אדם שיעץ לשר עבר על החוק ומעל בכספי השר ותפסוהו ונתנוהו במאסר לבוא עמו בדין ומשפט על כל המפעל, היה שם זקן אחד בעיר ההיא שזכר כי הפקודה נתחדשה על ידי אבי אביו של אותו אדם, הוא הלך אל השר ואמר לו: אמנם ראוי להעניש אותו אדם על שעבר על החוק, אך עם כל זאת מן הראוי לזכור כי אביו הזקן הוא שיעץ לך בעניני המיסים, וראוי, אפוא, להתנהג עם נכדו לפנים משורת הדין.

הנמשל מובן, מובא בגמ' (ברכות ז:) אמר רשב"י מיום שברא הקב"ה את העולם לא היה אדם שקרא להקב"ה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון שנאמר "ויאמר ה' (לשון אדנות) אלוקים במה אדע", ואף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם.

על כן עד אברהם אבינו הנהיג ה' את עולמו בחדס וברחמים, בנדבה ולא על פי מעשי בני האדם, ומשהכיר אברהם את בוראו וקיבל את עול מלכותו הוא קרא לה' בתור אדון, ומאותו שעה חלה מידת הדין בעולם, לנהוג עם בני האדם לפי מעשיהם, מ"מ אם בני ישראל חוטאין ומורדין ברוב פשעם לצור מלכם, אעפ"כ מבקשין אנו שיוזכר ברית אברהם, והוא הוא שהודיע טבעו של הקב"ה בעולם, בכל עניניו ודרכיו כדמובא בגמ' בכ"מ, והוא אבינו והוא יושיענו שיוציא לאור משפטינו.

ואף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם, דניאל ביקש שה' יענה לתפילתו בזכות אברהם שקראו אדון, כלומר, הלא אברהם הביא את מידת הדין לעולם, ועל ידו נקראת "אדון" ואם כן כדאי שתהיה נושא פנים לזרעו אחריו להכנס עמהם לפנים משורת הדין.

ובצפייתנו צפינו שרחמנא אידכר לן זכותא דאברהם רחימא, ומי שענה לאברהם אבינו הוא יעננו, ומצרותינו יגאלנו, ומבור גלות ידלנו ויעלנו, עדי נגאל בביאת גואלינו, ומלכינו בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

יש מקומות
אוסף לידית דגם
**רבי מאיר
בעל הנס
פושקע**
דפוס:

**1-888
REB-MEIR**
732-6347

להכנסת מודעות, ברכות
מו"ט, הנצחת שם,
לעילוי נשמת, וכו'
יפנו לאפיס כולל
עצי חיים בארה"ב:
1-888-732-6347
EXT 4
1-888-REB-MEIR

יסודי התורה וידא	
יום ראשון	קז:
יום שני	קח.
יום שלישי	קח:
יום רביעי	קט.
יום חמישי	קט:
עש"ק ושב"ק חזרה	

שיר השירים אשר לשלמ"ה

בתודה וקול זמרה, ובאותות כבוד והוקרה, נקדם בזאת השורה, בברכת ברוך הבא, את מע"כ ידידינו היקר האי צנתרא דדהבא, עושה ומעשה למען מוסדותינו הק' בהתמסרות עצומה ורבה, נושא בעול קיום והחזקת המוסדות ברוח נאמנה, רודף צדקה וחסד בכל עת ועונה, שלמ"ה שמו ושליומה משנתו, לחן ולכבוד צב"י תפארתו, כשמו כן תהילתו,

הרבני הנגיד הנכבד המפואר, מוכתר בכל תואר

שלמה צבי עקשטיין הי"ו

אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א
חבר הנהלת מוסדות "יטב לב" בארה"ק

לרגל שמחת הולדת בתו שתח' למז"ט

יה"ר שיוכה לגדלה ולחנכה על מבועי התורה, לשם לתהילה ולתפארה, וישכיל ויצליח בהרמת קרן מוסדותינו המעטירה, ובשכר זאת יתברך בכל משאלות לבו לטובה ולברכה, ויושפע לו ישועות והשפעות ברביה והמשכה, אכיה"ר.

המברכים ברגשי שמחה והוקרה

הנהלת המוסדות

לְקַח טוֹב

לִיקוּטִים יְקָרִים, מִפִּי סוֹפְרִים וְסוֹפְרִים עוֹד מוֹסֵר וְחִסְדוֹת נְאֻמִּים

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֲבֹרָם לֵךְ לָךְ, פִּי לֹךְ
וְהִתְרַחַק מִלֶּךְ, שֶׁלֹּא תִהְיֶה כּוֹנֵנֶתָ לְעַצְמְךָ.
(דְּבָרֵי אֱלִימֶלֶךְ)

★

וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, הִתְרַחַק מִהֲתַאֲוֹת רַעוּת
שֶׁנּוֹלַדְתָּ עִמָּדָם.
(תּוֹלָדוֹת יִצְחָק)

★

בְּרִשְׁיִי זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים אֱלֹקֵי אֲבֹרָבָה,
זֶהוּ שְׂאוֹמְרִים פִּי כָל הַתְּפִילּוֹת וְהַאֲמִירָה
הִיא רַק אֱלֹקֵי אֲבֹרָבָה, שֶׁתִּתְּפִשׁ הַאֲמִירָה
בְּה' אֱלֹקֵי אֲבֹרָבָה עַל כָּל הָעוֹלָם.
(תַּפְאֶרֶת שְׁלֹמֹה)

★

וַיִּלֶּךְ אַתָּה לֹט כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'
וְאֲבֹרָבָה בֶּן חֲמֹשׁ וָכֹז. לְמִוְרֹת הַיּוֹנוֹת זָקַן
בֶּן חֲמֹשׁ וָשִׁבְעִים שָׁנָה, נִזְקַק לְהִלָּחֵם בְּלוֹט
הוּא הַיֵּצֵר הָרַע.
(אֵחָל יִשְׂרָאֵל)

★

וְאַתָּה הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ, עֵינֶיךָ חִנּוּכָם עִי
אֲבֹרָבָה הִיא, אֲשֶׁר עָשׂוּ פִּי לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת
בְּפוֹעַל מִמֶּנּוּ.
(אֵחָל תּוֹרָה)

★

וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה', וַיִּבֶן כִּשְׁהָאֵדָם מִבֶּן
שְׁעָלָיו לְשׁוֹב בְּתִשְׁבּוּתָהּ, אֵין לָךְ מִזְבֵּחַ גָּדוֹל
מִזֶּה, וְהוּא עֲצָמוֹ מִזְבֵּחַ לַה'. (דְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל)

★

וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הַחֶרֶד מִקֶּדֶם לְבֵית אֵל,
דְּצִרִּיקִים לְהַעֲתִיק פִּי לְחַסֵּיר אֶת הַחֶרֶד
הִיא הַנְּאֻמָּה, מִקֶּדֶם טָרָם בּוֹאָ לְבֵית
הַכִּנְסָתָה.
(צִמְחַת דִּידִיק)

★

הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפֶּת מִרְאָה
אַתָּה, אֲבֹרָבָה אֲבִינוֹ תִּמְנָה עַל עֲצָמוֹ הַכִּינֵד
הַרְגִישׁ עֵתָה בִּיפִיָּהּ, כּוֹ מִזְמָן שֶׁעַד עֵתָה לֹא
חָשׁ בְּכֶךְ, וְעַל כִּרְחֹק כִּי טוֹמְאוֹת מִצָּרִים הִיא
שֶׁנִּגְרַמְתָּ.
(בַּעַל שֵׁם טוֹב)

★

וְאֲבֹרָבָה כִּבְד מְאֹד בְּמִקְנֶה בְּכֶסֶף
וּבְזָהָב, כִּבְד מְאֹד רָ"ל כִּיּוֹן שֶׁהָעִשְׂוֹשֶׁר
הַכְּבִיד עָלָיו, לְפִיכֶךְ נִתְּבַר יוֹתֵר בְּמִקְנֶה
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב.
(אֲהַבֶּת שְׁלֹמֹה)

★

וְלֹא יִכְלֹ לְשִׁבֵּת יַחֲדָה, יֵשׁ עוֹשֶׁר הַשְּׁמוֹד
לְבַעֲלָיו לְרַעוּתוֹ, שֶׁהָרִי עֲשׂוֹר שֶׁל לֹט גָּרַם
לוֹ לְהִיפָּרֵד מֵאֲבֹרָבָה.
(שׁוֹבַע שְׁמוֹחַת)

★

בְּרִשְׁיִי אֵין אִפְשִׁי לֹא בְּאֲבֹרָבָה וְלֹא
בְּאֱלִימֶלֶךְ, לֹט בְּנִאוּתוֹ סִבֵּר, לֹא בְּאֲבֹרָבָה
אֵינוֹ זָקַק לְסוֹעִיּוֹת שֶׁל אֲבֹרָבָה בְּכִיד
לְהִתְדַבֵּק בְּהַשְׁרִיָּת, עַל יְדֵי כֶךְ וְלֹא בְּאֱלִימֶלֶךְ
שֶׁכָּשֶׁל וְנִפְלָה.
(כְּתָר תּוֹרָה)

★

וְשִׁמְתִּי אֶת זֶרַעְךָ כַּעֲפֵר הָאֶרֶץ,
הַבְּמִידָה שֶׁבָּנִינוּ יִהְיוּ נְמוֹכֵי רוּחַ וְעֵנִים
כַּעֲפֵר הָאֶרֶץ.
(אוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה)

★

וַיִּרְדֵּף עַד דָּן, עַל הָאֵדָם לְרַדֵּף אַחֲרֵי
הַמִּדָּה הַטּוֹבָה לְדוֹן אֶת הָאֵדָם לְכַף זְכוּת.
(דְּבָרֵי בִינָה)

★

חֲרִיצִיא לֶחֶם וַיִּין, מַלְכֵי צִדֵּק הוֹרָה כִּי
אִפִּילוֹ בְּשִׁעָה שֶׁמִּסּוֹבֵב לְסַעֲדָהּ שֶׁל לֶחֶם
וַיִּין, יִכּוֹלִים וְצִרִּיקִים לְדוֹת כֶּחֶן לָקֵל עֲלֵיוֹן.
(אֵילֵנָה דְּחִי)

★

חֲרִיצִיא לֶחֶם וַיִּין וְכוּ', כָּל אֶחָד לְמַד
מִחִבּוּר, שֶׁם בֶּן נָח לְמַד מֵאֲבֹרָבָה, לֶחֶם וַיִּין
שֶׁהוּא הַכִּנְסָתָה אֲוֹרָחִים, וְאֲבֹרָבָה לְמַד מִמֶּנּוּ
וְהוּא כֶּחֶן לָקֵל עֲלֵיוֹן.
(דְּבָרֵי מֵאִיר)

★

אֲנִי הָעִשְׂרֵתִי אֶת אֲבֹרָבָה, כֶּךְ הִיא דִּרְכָם
שֶׁל עֲשִׂידִים לְתֵת דִּבְרֵי מוֹעֵט כְּמוֹ חוּט אוֹ
שֶׁרֶךְ נֶעֱלָה, וְלִהְיוֹתָ אֲנִי הָעִשְׂרֵתִי אֶת
אֲבֹרָבָה.
(עֲרֵבִי נֶחֱלֵה)

★

וְגַם לְלוֹט הַחֵלֶךְ אֶת אֲבֹרָבָה זֶה צֶאֱן
וּבִקֵּר וְאוֹחֵלִים, אֵין פְּשׁוּטֵי הָעָם זֹכִים
עַקֵּב הַתְּחַבְּרוּתָם לְצִדִּיק לְשַׁפֵּעַ רֵב, צֶאֱן
וּבִקֵּר בְּעוֹלָם הוּא, וְאוֹחֵלִים בְּעוֹלָם הַבָּא.
(מִבְּשֵׁר דִּידִיק)

★

אֲנִי מִגֵּן לֹךְ וְכוּ', אֲנִי הוּא הַתּוֹרָה, מִגֵּן
לָךְ, מִגֵּן וּמִצִּיל בֵּין בְּעִידָא דְּעִיסָק וּבֵין
בְּעִידָא דְּלֹא עִיסָק, וְנִמְצָא כְּשֶׁלּוֹמֵד שׁוֹב
אֵין זֶה כִּידֵי לְהַצִּיל, וְאֵם כֵּן שֶׁכֶּךְ הַרְבֵּה
מְאֹד שֶׁמִּקְבֵּל שֶׁכֶּר עַל הַלִּמּוּד הוּא.
(נִיעֵם אֱלִימֶלֶךְ)

★

בְּמָה אֲרַע כִּי אִירְשֶׁנָּה, בְּמָה עַל יְדֵי
עֲנוּת, אֲרַע כִּי אִירְשֶׁנָּה זֹכִים לְרִשְׁתָּהּ אֶת
הָאֶרֶץ.
(זֶרַע קוֹדֶשׁ)

★

בְּרִשְׁיִי הוֹדִיעֵנִי בְּאִיזָה זְכוּת יִתְקִימוּ
בָּהּ, לְפִיכֶךְ נִעְנֵשׁ אֲבֹרָבָה עַל שֶׁאֵלָּתוֹ
בְּאִיזָה זְכוּת יִתְקִימוּ בָּהּ, כִּי בְּאִמָּת עַל
הָאֵדָם לְרַעַת שֶׁאֵין לוֹ כָּל זְכוּת, וְהַכֵּל הוּא
רַק מִתְּנַת חִינָם.

(מִי חִינָם)

★

כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ, מוֹטֵב לֹדֶם לִיהוּדִים
שִׁיחּוּיָךְ עֲצָמָם כְּגֵרִים, וְלֹא כְּתוֹשָׁבִים,
בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם.

(זֶרַח"ק מִקְּאֶצֶק זִ"ע)

★

וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל, רַק לְאַחֵר
שִׁיחּוּיָךְ עֲלִיהֶם אֶת דִּינוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה, כֵּן
מִלְּשׁוֹן כֵּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד דּוֹבְרוֹת, יִזְכּוּ
לְצִאֵת בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל.
(אֲזוּר אֱלִיָּהוּ)

★

בְּרִשְׁיִי דְּבִירֶךְ אַתָּה חוֹמֶם מִמֶּנִּי, אֵלוֹ
הַמּוֹנֵעִים עֲצָמָם מִלְּדַבֵּר בְּמָקוֹם שֶׁצִּרִּיקִים
לְדַבֵּר, הוּא כְּגִדּוֹר חֶמֶם.
(שֵׁם מִשְׁמֹאֵל)

★

שׁוֹבֵנו אֵל גְּבֻרָתְךָ, הַתְּבוּנָה וְתִרְאִי
שֶׁנִּגְבַּרְתָּ, שֶׁהַנְּאֻמָּה נְטוּעָה בְּךָ, וְלִפְיֶךְ הֵנָּה
תּוֹלָה אֶת הַקּוֹלֵר בְּשֶׁרֶת, כְּאִילוֹ הִיא
מִתְּנָהָה.
(בְּאֵחָלֵי דִידִיקִים)

★

הַתְּחַלֵּךְ לִפְנֵי וְהִיא תִּמְנָה, בְּאִמְצָעוֹת
מוֹדֵת הַתְּמִימוֹת תִּזְכֶּה לְהַעֲלִיל וְלִהְיוֹת לְהַחֲלִיךְ
לִפְנֵי.
(מֵאֲמֵר מִרְדִּכִּי)

★

שְׂרִי אֲשֶׁתְּךָ לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׂרִי,
לֹא תִקְרָא אֶת שְׁמָהּ, שֶׁהַצִּוּיוֹ מִיּוֹד
לְאֲבֹרָבָה בְּלִבָּהּ, כִּי לְאַחֲרִים אֵין בְּכָלֵל
לְקִרְאוֹ לֶה בְּשִׁמָּה הַפְּרָטִי, לְפִי שֶׁאֵין זֶה
בְּגִדּוֹר הַצִּנְעִיּוֹת.
(אֲנִירָא דְּכֵלָּה)

★

וַיִּמַּל אֶת בְּשֶׁר עֲרֻלָּתָם, אֲבֹרָבָה אֲבִינוֹ
מִלֵּ אֶת יְלִידֵי בֵּיתוֹ וְאֶת עֲצָמוֹ, רַק לְאַחֵר
שֶׁהַקְּבִ"ה סִילַק שְׁכִיתוֹ מִמֶּנּוּ, בְּכִידֵי לְהַגְדִּיל
אֶת נִסְיוֹן הַבּוֹיָלָה.
(קִדּוּשֵׁת ל״ו)

★

וּמִקְנֵת כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן נֶכֶד, כָּל הַבְּיוֹסִפִּים
וְהַתְּאֻוֹת שֶׁמִּקּוֹרָם נֶכֶד, נִמְלֹ אַתָּה, נִתְּעַלֹ
עַל יְדֵי לְקִדּוּשָׁה.
(וִדּוּאִים בְּשֶׁדָּה)

★

Cong. Yetev Lev
D'Satmar

קהל יטב לב
ד'סאטמאר

163 Rodney Street • Brooklyn NY 11211 • Tel. (718) 302-6720 • Fax: (718) 302-4447

בש"ד

כן ירבה וכן יפרוץ

בשיר ושבח להשי"ת על כל החסד אשר גמלנו עד הנה, שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה
יום שמחה היא לנו, על שמועות טובות מברך הטוב והמטיב,
על השמועה טובה כי באה

בפתיחת כולל אברכים

לאנשי שלומינו בעיה"ת **בית שמש יצ"ו**

תחת נשיאותו והדרכתו של הוד
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ונקראת על ידו

"כולל דברי יואל"

ע"ש ולזכרו של מרן רביה"ק בעל דברי יואל זיעזעכ"א

אשר משם תצא תורה והוראה על טהרת הקודש קבל עם ומלואו,
ע"י אברכים מופלגים בתורה ויראה טהורה לומדי תורה מתוך הדחק,
ע"ד רבותה"ק בעל דברי יואל זי"ע ובעל ברך משה זי"ע

וברכותינו צרופה קדם ראשי ולומדי הכולל, שיזכו להגדיל תורה ולהאדירה, ולהרחיב גבולי הקדושה
כאו"נ הטוב, עדי נזכה לעלות לציון ברינה, בביאת מלכא משיחא, ומלכינו בראשינו, אמן ואמן.

החותמים ביקרא דאורייתא

מריחוק מקום וקירוב הלב

ישכר דוב פריעדמאן, ראש הקהל

דוד הוייער, סגן ראש הקהל - שמואל אבערלאנדער, סגן ראש הקהל - יצחק ראזענבערג, סגן ראש הקהל

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדרים

שבת בשבתו

השבת ניתנה לישראל כדי שיגביה עצמו לעבודת ה'

לך לך מארצך, פירש"י להנאתך ולטובתך, ג"ל עפ"י המדרש לא לרעתך נתתי לך השבת אלא לטובתך, ג"ל העני דהנה דרך היה שמים בבוא יום שבת קודש אזי מתחיל לפשפש במעשיו ולחקור אחר דרכיו אזי רואה שאין בו שום מדה טובה, ואז בקושי לבוא לאיזה הארה, אבל באמת צריך להיות ערום ביראה בסוד והחיות רצוא ושוב, ואפילו אם חוקר באמת ורואה שדרכיו אינם מתוקנים, עכ"ז מחזק את עצמו, כמ"ש ביהושפט מלך יהודה ויגבה לבו בדרכי ה', וע"כ אמר המדרש לא לרעתך נתתי לך השבת, ר"ל שביים השבת תפשפש רק במעשיך הרעים אדרבה ביום השבת תפשפש במעשיך ותחקור אחר מעשיך הטובים, כי ע"ז תגבה לבך בדרכי ה' ותלך מחיל אל חיל, ע"כ אמר לך מארצך, ר"ל בשבת קודש צריך האדם לפשוט את עצמו משפלות ומאמציות, וע"כ מזרז רש"י הקדוש וכוונתו ר"ל שלא ישפיל א"ע ח"ו כל כך שילבלל את מוחו ולבו בעת התורה והתפלה אדרבה להנאתך ולטובתך כלומר שתחקור אחר מעשיך הטובים ותחזק א"ע בדרכי השם הש"י ירחם עלינו אמן.

(רבי המוצנע)

מיום השבת שיכולים להפך טבע הרע לטוב

ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, י"ל דהנה טבע האדם הן לטוב או להפכו בא לו ע"י טבע אב ואם אשר השרישו בקרבו אותו הטבע, והו' ויאמר ד' אל אברהם לך לך כו' שילך מארצו ומולדתו ובית אביו שהם שליטת הגבורות רק ילך למקום חסדים דרגא דילי ולבל יאמר אברהם כי קשה לשבר טבעיות האדם הנשרש בקרבו מטבע אב ואם, לזאת אמר לו אשר אראך, ואינא בכתבי מין אבינו זצ"ל אשר תיבת אראך [בכ"ף דמנצפ"ך] עולה שבת, כי חזינן אשר בחר השל"ת ביום השבת להיות יום שמחה, אף שבתבע שבת הוא במזל שבתאי המביא עצבות וכמו שאינא בספרים אשר האומות העולם באמת המה בעצב ביום שבת קודש ומדחיגין שבת השל"ת יום זה ליום שמחה, מוכח מזה שביכולת האדם לשבר הטבע ולעמוד נגד הטבע, ע"כ גם אתה תוכל לעמוד נגד טבע הנשרש בך מצד אב ואם, והו' הכוונה בפירוש רש"י ד"ל היינו שאמר לו לו הקב"ה אשר אראך העולה שבת כנ"ל שיש לך ראי' משבת קודש שהוא להנאתך ולטובתך, אף שהוא במזל כזה, הרי שיש בכך זרע ישראל להכניע הטבע ולהגותו לצד הישר והטוב, ע"כ גם אתה תוכל לעזוב מדת וטבעיות בית אביך שהוא מקור הדינים, רק לך לך דייקא, למדת שהוא חסדים.

(עטרת ישועה)

בשבת נתגלה האור הגנוז וע"כ זוכים להבדל מן החיצונים

ולא נשא אותם הארץ לשבת יחידיו וגו' ולא יכלו לשבת יחידו וגו', ויאמר אברהם וגו' הפרד נא מעלי. הרמז בזה ע"ד שנתבאר כבר במ"א פ' ויהי אור ויבדל, כי כוונתו על האור הראשון שאמרו רז"ל שנגזר לצדיקים לע"ל הכוונה הוא לצדיקים שבכל דור ודור והאור הזה נתגלה להם בשבת כמבואר בזה"ק ואנפאה נהירין בנהירא עילאה כמ"ש ולכל בני' היה אור במושבותם אותיות שבת מהאור ההוא היה להם לאור, והנה אחרי שהאור ההוא נתגלה בשבת אמר עוד כד עייל שבתא

איהי אתיחדת ואתפרשת מסט"א כי בעליית העולמות אל המקום הראשון אפי' עולם העשי' נתעלה מאד ושם אין אחיזה לקליפות רק מחוץ לתחום כ"ל"ה, לכך אמר איהי אתפרשת מסט"א, רק ע"כ מתגלים האורות ומבדילים בין האור ובין החושך, ח"ש ויהי אור ויבדל כי מבחי' האור העליון בשבת נעשה הבדלה מסט"א וכפרש"י בתחלה היה האור והחושך משתמשין בערבוביא ר"ל כי כן דרך האדם להתהלך בערבוביא פעם נוטה לצד החשך ופעם לצד האור, אבל ע"י קדושת שבת יזכה להתפרש ולהבדל מן החיצונים כי דרך רשעים באפילה אינם יכולים לראות אור בהיר של שבת, לכן ג"כ א"א ע"ה כשהגיע יום השבת לא יכלו הרועים של לוט החיצונים להיות עמו כי אתפרש מסט"א, וזהו לא יכלו לשבת יחידיו, כי בשבת לא יכלו להיות יחידיו לכן א"ל הפרד נא מעלי כמ"ש התפרדו כל פועלי און במזמור שיר של יום השבת וצדיק כתמר יפרח.

(תפארת שלמה)

בשבת אין להשתמש בבחי' יראה רק בבחי' אהבה לבד

אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד, וג"ל דהנה שבת קודש יש בו בחי' ירא' שבת, המרומז באותיות בראשית, והכוונה לפי שפלות דעתי נראה דהיראה צריך להיות בע"ש לירא מהשבת, אבל שבת קודש בעצמו הוא בחינת אהבה בחי' אברהם אבינו ע"ה זרע אברהם אוהב, ע"כ ג"ל שכונת הפסוק ג"כ כנ"ל ואמר אל תירא אברהם ר"ל לא יהיה לך בחי' יראה בשבת קודש, אנכי מגן לך היינו התורה הקדושה המרומז באנכי יהיה מגן לך ע"ד מאמר חז"ל אורייתא מגינא ומצלא, שכרך הרבה מאד רומז לשבת קודש ע"ד שיש בומירות שכרו הרבה מאד ור"ל שבשבת קודש אל תצרך להשתמש בבחי' יראה רק בבחי' אהבה לבד.

(רביד הזהב)

בשבת כל אחד יכול לבחי' אברהם אבינו

ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגו' כה יהי זרעך והאמין בה' ויהי שבת לו צדקה. כמ"ש שמגדול ענוותנותו ה' דואג שאינו ראוי לכלום ועכשיו הבטיח לו הקב"ה כה יהיה זרעך, שכביכול הקב"ה מקיים כל המצוות, וזה שכן מצוה מצוה היינו השכר שהקב"ה נותן בעבור המצוה, היא המצוה של כביכול בה, ובזה הוא מקיים תרי"ג מצוות, והבן וחשב אע"ה בלבו אפשר רוצה הקב"ה לקיים מצות צדקה ואין לו עני גדול יותר ממני, כביכול הקב"ה נותן לי מצד צדקה, וזהו ויהי שבת לו צדקה, שהקב"ה רוצה לקיים מצות צדקה, והבן. וזה נתן לנו שבת קודש, שבשבת קודש יכולים אנחנו לבוא לזו הבחי' שהי' אברהם אבינו ע"ה ויכול למנות א"ע עם עפר הארץ מחמת שבימי החול הוא הסתרת פנים ולזה אומרים אנו אהבת עולם מחמת שהיא אהבה דקה וקלה, אך שאין בה פירוד והיא אהבת עולם, ובשב"ק אהבה היא גדולה מאוד כמשוש חתן וכלה, והיא ג"כ אהבת עולם ולא יהי' שום פירוד לעולמי עד, ואין הסתרת פנים בשב"ק, לזה כל חפציו עשויים ואינו רוצה שום דבר שכל איש מאמין ורואה בחוש שכבוד ה' עלינו נגלה ואין הסתרת פנים וממילא היצו"ה בטל מחמת שאינו יכול לסמוך לנו את העינים ולומר שהיא הסתרת פנים שכ"א ואחד רוצה בחוש ממש ולזה יכולים לבוא לבחי' אברהם אבינו.

(אור יצחק)

קהל יטב לב ד'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בני ברק

אחותינו את היי לאלפי רבבה

שבח יקר וגדולה וכבוד תרגנה שפתינו, לקל חי חלקינו צורינו, יום שעחה היא לנו
עת אשר חבלים נפלו בנעימים לאנשי שלופינו שיחיו

בפתיחת והתייסדות

בבית
ד' ב' ד' א' א' א'

בעיר בית שמש יצ"ו

ע"ש ועל דרכו המסולה של כ"ק מרן רבינו הקדוש ז"ע

תחת נשיאותו והדרכתו של הוד

כ"ק מרן רבינו הגה"ק

שליט"א

וישגור בזה ברכותינו הערובה קדם ראשי ולועדי הכולל, יהי נועם ה' עליכם לברככם בכל פעשי
ידיכם על כל צעד ושעל, תשכילו ותצליחו להרחיב גבולי הקדושה ולהגדיל תורה ולהאדירה,
בגאון בעוז ובגבורה, ותראו ברכה בעפליכם לשם ולתפארה, עדי נזכה לבנין ביהע"ק בעהרה.

המברכים לטען כבוד התורה ולוסדי' בטהרה

הנהלת הקהילה

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ונכנס עמם במנין ואין שום חשש
ביטול ברוב.

(קדושת יוי"ט)

☆

ואברכה מברכך. כי במסורה תרין
ואברכה חד הכא, ואידך ואברכה
שמך לעולם ועד, ואפ"ל דהנה לקמן
בפרשה כתיב, ויאמר אברהם אל מלך
סדום הרימותי ידי אל ה' וגו'
ובמד"ר איתא רבנן אמרי עשאן
שירה כמד"א אלקי אבי וארומננהו,
ונראה לפרש דהנה אאע"ה ה' רוצה
לומר שירות ותשבחות להקב"ה על
הצלתו ממלחמת המלכים האדירים
האלה אך כתב בספח"ק נועם
אלימלך עה"פ ויגע בכף יריכו, דאם
נתערב להאדם תערובת יצה"ר
במעשיו אין יכול לברך על זה ברכה
ושירה, עכ"ל"ק, וא"כ חשש אברהם
אבינו שאם יקח מן הרכוש רשעים
האלה, לא יוכל לומר שירה להקב"ה
דשמא יהי במעשה ההוא תערובות
יצה"ר, וז"ש הרימותי ידו אל ה',
ודרשו רבנן שעשאן שירה, לפיכך
אמר אם מחוט ועד שרוך נעל ואם
אקח מכל אשר לך דע"י שלא יקח
רכוש הרשעים לא יפסיד השירות
החברות. ובוה יבואר המסורה
ואברכה מברכך שהשי"ת הבטיח
לאברהם אבינו שיחא מקור
השפע ממברכת ה' ומעתה לא
תזקק לעולם ליהנות מן הרשעים,
עיי' תוכל לברך השי"ת בכונה
שלימה ורצויה כי לא יהי במעשך
שום אחיזה לחלק הרע, והוה ואברכה
מברכך ועיי' תוכה שיתקיים כך
ואברכה שמך לעולם ועד, ותוכל
לברך את השי"ת בכונה שלימה
ורצויה.

(דברי יואל)

ה"א בה וגו', היא מושגת בהשגחה
גלויה, משא"כ שאר ארצות שהם
תחת שרי מעלה השגחה אלקית
מלוכש תחת הטבע, וזה שאמר לו
אל הארץ אשר אראך, שאוכל
להראות לך הטובות בדרך גלוי, זה
רק בא"י, ומה הן הטובות, לזה אמר
ואעשך לגוי גדול ואברכך וגו'.
(י"טב לב)

☆

לך לך מארצך. פירש"י להנאתך
ולטובתך, ואעשך לגוי גדול, פירש"י
זה שאומרים אלקי אברהם, יובן
בהקדם דברי הישי"מ דאיתא במדרש
שדעת האומות דישראל בטלך ברוב
לגביהו, אך ידוע דכל קבוע כמחצה
על מחצה דמי ואינו בטל ברוב
משא"כ אחר דנייד, ולפי זה אם
ישראל יושבין במקומן אין חשש
ביטול ברוב, אבל לאחר שגלו היו
נייד, אבל באמת גם זה אינו חשש
דהרי מצינו אחד שקול כנגד כמה
וכמה כמו משה שקול כנגד כל
ישראל, ואם כן יתכן דהפחות
שבישראל שקול כנגד כל האומות
ולאו רובא הם, וראיה לזה מהמבואר
במדרש כי השי"ת נכנס עמם במנין
להשלים מספר שבעים. ומה יובן
כמה ספן אחד מישראל אם כביכול
מחשיב עצמו לאחד מהם ע"כ, והנה
כאן שצוה לו הקב"ה שילך מארצו
היה חשדש ביטול ברוב כיון שהוא
נייד ואינו יושב במקומו, לכך אמר
לו לך לך, ר"ל אף שאני מצוה אותך
להיות נייד אעפ"כ לך להנאתך
ולטובתך הוא ואין שום חשש ביטול
ברוב, כי ואעשך לגוי גדול כי אתה
שקול כנגד כמה וכמה, ופי' רש"י זה
שאומרים אלקי אברהם ר"ל
שקב"ה כביכול מיוחד שמו עליהם

ו**יאמר לו כה יהיה זרעך והאמין**
בה' ויחשבה לו צדקה. ידוע כי
אברהם ה' וותרן גדול בממונו כמו
שמצינו שנמנע מלהנות מרכוש סדום
ואעפ"כ הרים מעשר מהם, והנה
קודם שנתבשר על הזרע לא היה
הצדקה נחשב לו כ"כ, כי איש כזה
שאין לו בן ואח ראוי לחיות פזרן
בטבע, כי למי יקמן ויצבור, כי לזו
היה רק בן אחיו וגם כי רשע היה
לא נקרא אה, אבל כיון שהבטיח לו
על רובו הזרע ככוכבי השמים,
ואעפ"כ עשה צדקה כמו קודם, זה
ראוי לחשוב לו לצדקה עד עולם,
והיינו והאמין בה' בהבטחת ריבוי
זרעו, לכך ויחשבה לו צדקה שעשה
אף אחר שנתבשר ע"ז.

(ישמח משה)

☆

אל הארץ אשר אראך. יתפרש
עפ"י"ד רב סעדיה גאון (בפירושו על
שה"ש) משגיח מן החלונות מציין מן
החרכים, כי השגחת השי"ת אל עם
קרובו הוא על שני פנים, האי עיי'
נסים ונפלאות הנגלים לעין כל, כמו
בקריעת י"ם והורדת המן, אשרי עין
הרואה יראה בעליל כי יד ה' היתה
זאת, והיא נקראת משגיח מן
החלונות שהשגחתו נראה לעין כל,
והבי היא השגחה מסותרת כמו עתה
אשר באותותינו לא ראינו, ועם כל
זה ידענו באמונה שלימה שהכל
מאת ה' לטובה, ובו נסים נסתרים
שה אחת בין שבעים זאבים וזה
נקרא מציין מן החרכים, שאין אנו
רואים בהתגלות את כבוד ה' ואת
גדלו ע"כ, והוה החילוק בין ארץ
ישראל לארץ העמים, כי בא"י
שאניה תחת השר רק תחת ידי
הקב"ה כדכתיב ארץ אשר וגו' עיני

**מוסדות
יטב לב
דרכינו יואל
מסאטמאר**

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א
עיה"ק ירושלים ת"ן

**מרכז
המוסדות
דרכינו יואל
מסאטמאר**

בנשיאות כ"ק מורן אדמו"ר שליט"א
קרית יואל - בני ברק

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מברכותה"ק על טהרת הקודש

פרשת לך לך

נו"ה אביגדור נחום מענדלאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשק שליט"א

נו"ה יואל טויב הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

הרב מאיר אליעזר פריעדמאן שליט"א

המלמד: הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

נו"ה אשר ווידער הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

נו"ה מרדכי ניסים גרינוואלד הי"ו
המלמדים:

הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנהאקער שליט"א

נו"ה יואל האלפערט הי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

נו"ה אליעזר דוד גליק הי"ו

המלמד: הר"ר יואל יאקאב שליט"א

נו"ה משה אליעזר גליק הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף צבי מארקאוויטש שליט"א

נו"ה שמואל יוסף זאלדאן הי"ו

המלמד: הר"ר משה מנחם הערשקאוויטש שליט"א

נו"ה מעכיל פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר ישראל יאקאב שליט"א

נו"ה מאיר מיכאל טאאל הי"ו

המלמד: הר"ר יואל בינדער שליט"א

נו"ה בציון אינדיג שליט"א

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

נו"ה דוד לייביש יאקאבאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

נו"ה מנחם מענדל פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

נו"ה שלמה איצקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

נו"ה יואל בראך הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברויין שליט"א

נו"ה יואל שרייבער הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

נמר משה פאגעל גי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

נו"ה יואל סופר הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

נו"ה אברהם שמחה פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

נו"ה יואל ווירצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

נו"ה יודא דוב טעלער הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

נו"ה ישעי' אייגנער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

הנך הרה וילדת בן

סיפר הגאון רבי נפתלי הכהן שווארץ ז"ל כשהיה בלבוש אמר לו הגאון רבי צבי אורנשטיין מלבוש ז"ל: אספר לך כבוד מעשה אשר יהיה חשוב אצלך, הנה הגאון ר' דוד מפאדעהייך סיפר לי כשהדפס ספר אבני מילואים מאביו הקצות, לא היה יכול למכורם יען שהקצות החושן היה מתנגד לחסידים, וכן היה בנו הרב הנ"ל מתנגד גדול, על כן לא קנו ממנו החסידים את הספר, והיה צר לו מאוד על זה, ולא ידע עצה בנפשו מה לעשות, ובנסעו עמד להינפש אצל איש אחד ת"ח חסיד, וקירב אותו החסיד מאוד שראה שהוא תלמיד חכם וכן הקצות החושן ז"ל אשר היה נכבד וחשוב מאוד בעיניו, ואמר לו האיש: איעצך עצה שתסע לקאזניץ אל המגיד הק' בעל עבודת ישראל, ותבקש ממנו מכתב לאנשי שלומי, והוא יקרב אותך ויכבדך, ויקנה ממך הספר, ויתן לך כתב, ואז תמכור כל הספרים שיש לך כרצונך, כי כל האנשים המסתופפים בצילו ימהרו לקנות הספר מכבודו, אך אחת אבקשך שתזכיר שמי לפני מורי ורבי הרה"ק מקאזניץ, כי אני חושך בנים, ויברכני להפקד בזרע של קיימא, וישמע הרב מפאדעהייך לעצתו, אף שהיה קשה לפניו ליסע אל רבי רבן של חסידים, אבל הבין שזה יועיל למכור ספרי אביו ז"ל ועל כן שמע לעצתו, וגם הבטיח שיזכיר את שמו לפני רבו כבקשתו, ואחר איזה ימים בא לקאזניץ, והלך אל בית הרב והשתדל שם אצל משמשי הרב שיניחו אותו ליכנס, וכשבא לפניו קירב אותו וישב לפניו, ושאל אותו מה בקשתו, וענה אני הרב מפאדעהייך בן הקצות החושן, והדפסתי ספר אבני מילואים, ספר נחמד על שו"ע אהע"ז ממנו ז"ל, אבל לא אוכל למכור, ויעצני פב"פ ממקום פלוני שאסע אל כבודו לבקש ממנו שיכתוב לי מליצה לאנשי שלומי, ומיד קנה ממנו ספר אחד, וכתב לו מליצה טובה, אבל כארש היה כבר רחוק מקאזניץ נזכר שלא הזכיר את אותו האיש לפני הרה"ק, ונצטער מאוד כי מעל בשליחותו, ושב עם עגלה הקטנה ושבירה שלו לקאזניץ, ובא לפני הרה"ק ואמר לו כי נשכח ממנו להזכיר את פב"פ שיפקד בזש"ק, ויען לו הרה"ק מקאזניץ ואמר: הנה מלאך הממונה על הריון בגימ' ע"ה, יאמר לי מעלת כבו תורתו איה נרמז דבר זה, השיב הרב מפאדעהייך: מובא בגמ' (נדה טז:) דמלאך הממונה על הריון לילה שמו, וגימט' של לילה הוא ע"ה, אמר לו הרה"ק: יפה אמרת, אבל הוא במקום חושך, אני אגיד לך במקום אור ולא חושך, בפרשתן כתיב שהמלאך אמר להגר הנך הרה וילדת בן, הנך בגימ' ע"ה, וכיון שהנך בגימ' ע"ה על כן יפקד האיש פב"פ בכן זכר, ונסע משם ומכר אח"כ במחיר טוב כל הספרים, כי כל החסידים קנו הספר בכסף מלא, באותו שנה נולד לאותו החסיד בן זכר. (לחם שלמה)

לך

פעם נכנס הרה"ק מרוזין לבית מדרשו וראה כמה חסידים יושבים בשבת אחים ושותים יי"ש, ולא הראה להם הרה"ק פנים שוחקות, והיה נראה להם כאילו הדבר אינו עולה לרצון לפני רבם, אמר אחד מהם בשם הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע אשר ישיבת חסידים בשתיית לחיים דומה ללימוד התורה, והשיב להם הרה"ק מרוזין: גם אני אינו סותר דברי הרה"ק מקאריץ זי"ע ואעפ"כ לא כל אנפיו שוין בדבר, וכן מצינו בתוה"ק בלוחות הברית המסמלות את מקור הקדושה נאמר למשה "פסל לך" ואילו בעבודה זרה שהיא מקור הטומאה גם שם נאמר לא תעשה "לך פסל" ורק ההבדל הוא היכן כתוב ה"לך", בלוחות כתיב ה"לך" אחרי "פסל" וזהו מקור הקדושה, אמנם בעבודה זרה כתיב ה"לך" קודם "פסל" ומכאן אנו למדין שאם חושב הנאת עצמו קודם אזי הוא בבחינת ע"ז, וזהו שאמר הקב"ה לאברהם "לך לך" דאע"פ שהוא להנאתך ולטובתך כמו שפי' רש"י, מ"מ כיון שהקדים את ה"לך" שהוא רצון השי"ת, אזי גם ה"לך" שהוא להנאתך ולטובתך ג"כ קודש. (באר יצחק)

לך לך מארצך

הרה"ק מלובלין היה גר מקודם בעיר לאנצהוט עפ"י מצות רבו הק' הרבי ר' אלימלך אשר פקד עליו שיתקע אהלו בעיר לאנצהוט, ושם התחיל למשוך אליו עדה עוד בחיי רבו, אח"כ עבר לק"ק ראזאודוב והי' שם בערך שנה וחזר ללאנצהוט, עד שפע"א כשהתגורר בלאנצהוט ראה פעם בחלומי איך שאתח אומר לו "לך לך מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אראך עיר לובלין", ושאל אותו מי אתה, ענה לו אני הוא שנאמר לו לך לך מארצך וגו', והבין שהי' זה אברהם אבינו ע"ה, ומשם הלך לטשענאוו הסמוכה ללובלין, ומשם עבר ללובלין, ושם נהרו אליו אלפי ישראל, וצדיקי גאוני דורו השכימו לפתחו להתבשר מתורתו וצדקתו. (החכמה מא"י)

לך לך מארצך להנאתך ולטובתך

הרה"ק רבי נחום מטשערנאביל זי"ע בעל מאור עינים ישב פעם במאסר אודות איזה עלילה, ובא אליו זקן אחד וגילה לו הטעם שיושב כאן במאסר, יען כי דרכו בקודש היה תמיד להיות נע ונד לקבץ כסף לפדות השבויים, ולמען שירגיש את גודל מצות פדיון נפשות בזה ויהיה לו הנאה בעשיית המצוה כמו שאברהם אבינו ע"ה היה מעודו בעל מכנים אורח, ונתן לכל אחד אכילה ושתיה ולניה ביד הרחבה, אמר לו השי"ת לך לך להנאתך ולטובתך, שתהיה נע ונד ותרגיש את גודל הצער של האורחים, וזה הוא להנאתך ולטובתך שיעשה אח"כ המצוה ביתר שאת ויתר עוז, והזקן הזה שבא לגלות הטעם להרה"ק בעל מאור עינים אומרים שהיה אליהו הנביא. (זכותא דאברהם)

יש"א ברכה מאת ה'

מריחוק מקום וקירוב ליבא, נשגר בזה ברכה מרובה, באותות
הוקרה וחייבה, קדם מעלת כבוד ידידינו הנכבד האי גברא יקרא,
עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, עושה ומעשה בל"נ
בגוף ובממון לטובת מוסדותינו המפוארה,

מזה"ד אלימלך שמשון שווארץ הי"ו
אב"י בעיר תהילה קרית יואל יע"א

ונוות ביתו רעייתו החשובה רבת פעלים שתחי'
אשר יהללו בשערים מעשיה הכבירים והברוכים
למען החזקת מוסדותינו הק'

לרגל השמחה שבמעונם, רוממות קל בגרונם
באירוסיו נכדם ני"ו
עב"ג הח' שתחי' למזל טוב ובשעתו"מ

יה"ד שמשמחה זו יושפע להם רב ברכות ושובע שמחות, מתוך תענוג ונחת
והרחבת הדעת, וזכות רביה"ק ז"ל מייסד מוסדותינו הק' יגן בעדם ובעד ביתם,
וימלא ה' לטובה כל משאלותם, אכיה"ר.

החותמים למען שמם בשיר וקול תודה
הנהלת המוסדות

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

שישראל שריונים על אדמתם לכן אמר הכתוב (ולא יכלו לשבת יחדו) שלא היה מקום לשניהם וקשה הלא א"י היא ארץ הצבי ע"י אמר הכתוב "והנכעני והפרזי אז בארץ" ואין ישראל שריונים על אדמתם ואין היא ארץ הצבי.

(ראש יוסף)

☆

במה אדע: רש"י: באיזה זכות, קשה בתחילה כשצוה לו ה' לך לך מארצך ואח"כ כשאמר לו כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולדורוך עד עולם לא שאל באיזה זכות רק עתה, י"ל אמרו (ב"ב י) האומר סלע זו לצדקה על מנת שחיה בני הרי זה צדיק גמור, היינו דווקא בישראל ולא בבן נח ואברהם היה לו ספק אם יצא מכלל ב"נ משה תחילה לא שאל באיזה זכות אולי יש לו דין ב"נ וחטא הוא לו לעשות דבר כדי לזכות בירושת הארץ אבל עכשיו שאמר לו הקב"ה צא מאיצטגנינות שלך שאין מול "לישראל" ממילא יצא מכלל ב"נ לכן שאל איזה זכות ואפ"ה הוא צדיק גמור.

(פרשת דרכים)

☆

וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול: י"ל לפי מה שהקשו המפרשים הא קי"ל אין לוקה ומשלם ואין מת ומשלם והמצרים טבעו בים א"כ למה לקחו ישראל רכוש מצרים, ותירצו הא דאמרין אין מת ומשלם היינו דווקא במיתה בידי אדם אבל מיתה בידי שמים אמרין מת ומשלם לכן אמר הכתוב "וגם את הגוי אשר יעבודו אנכי" היינו מיתה בידי שמים לפיכך "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" כי אמרין מת ומשלם.

(דברי מהרי"א)

☆

ותאמר שרי אל אברהם חמסי עליך: איתא (ר"ה ט"ז) כל המוסר דין על חבירו הוא נענש תחילה שנאמר ותאמר שרי אל אברהם חמסי עליך וכתוב ויבא אברהם לספוד לשרה, לכאורה קשה הרי בזה שמתה שרה בזה נענש גם אברהם שמתה אשתו ומניין שנענשה תחילה, י"ל הרי בשעה שמתה שרה אברהם לא ידע מזה כי הוא היה בחר המוריה ורק היה לו צער אח"כ כשנודע לו נמצא שהיא נענשה תחילה.

(פניני קדם)

☆

ביום הזה נמול אברהם: קשה הרי מילת אברהם היה שלא בזמנה ומילה שלא בזמנה אינה דוחה לא שבת ולא יו"ט, וי"ל ע"פ המדרש (שה"ר ד' ט"ז) שותף הקב"ה ימינו עם אברהם ומלו שנאמר "זכרות עמו הברית" הקב"ה תפס ימינו של אברהם ומל עמו והיה שנים שעשוהו ושנים שעשו מלאכה בשבת הרי הם פטורים.

(נגני יוסף)

ואברהם מברך ומקללך אאר: קשה למה בברכה הקדים "ואברהם" פעולת הקב"ה ובקללה אחר דכתיב קודם ומקללך ואח"כ "אאר", י"ל כיוון דאמרין מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה א"כ כשחשב לברך כבר נחשב למעשה לפיכך הקב"ה מברכו כבר עוד לפני המעשה משא"כ לדעה אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה לכן לא יקללו הקב"ה רק אחר שקילל בפועל.

(שפתי כהן)

☆

ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ: י"ל ע"פ מה שאמרו (ב"ב צ"א) ת"ר אין יוצאין מארץ לחו"ל אא"כ עמדו סאתים בסלע א"כ שמעון אימתי בזמן שאינו מוצא ליקח, וז"ל הכתוב "ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם" קשה איך יצא אברהם מא"י ע"י אמר הכתוב "כי כבד הרעב בארץ" ולא מצאו ליקח לכן היה מותר לצאת לחו"ל.

(ר' צבי ב"ר חיים)

☆

הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את: איתא (ב"ב ט"ז) אברהם אפי' בדידיה לא אסתכל דכתיב הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את מכלל דמעיקרא לא היה ידע לה, קשה הלא איתא (קדושין מ"א) אמר רב אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה, י"ל הדי אמרו שם הטעם שמא יראה בה דבר מגונה ותתגנה עליו, ואצל אברהם אין החשש הזה שגם אח"כ לא הביט בה.

(שבות יעקב)

☆

למען יטב לי בעבורך: רש"י: יתנו לי מתנות רבות, קשה הלא כתיב (משלי ט"ז כ"ז) ושונוא מתנות יחיה, וי"ל הלא נפסק (חומ"מ קע"א) אם הנותן מתנה מתכוון לטובת עצמו אז אין המקבל צריך לחשוש והמתנה היא מתנה גמורה לכן אמר אברהם "למען יטב לי בעבורך" שהיו מתכוונים לטובתם בזה שימצאו חן בעיניך ואין כאן חשש של ושונוא מתנות יחיה.

(ר' יוחנן מקרעמניץ)

☆

וילך למסעיו: רש"י: בחזרתו פרע הקפותיו, י"ל בא ליישב למה לא נהג כאלקנה אבי שמואל שבכל פעם היה הולך בדרך אחרת בכדי להרגיל בני אדם לילך עמו לעלות לרגל כ"כ אברהם היה לו לחזור בדרך אחרת בכדי לגייס גרים אלא היה צריך לפרוע הקפותיו ע"כ הלך באותו דרך חזרה.

(שאריט יעקב)

☆

והנכעני אז בארץ: קשה הלא אמרו (ילק"ש ירמיה ג') שא"י נקראת ארץ הצבי משום שהיא מועט המחזיק את המרובה א"כ למה לא יכלו לשבת יחדיו אברהם ולוט, י"ל שהיה דייקא בזמן

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

והדרשת והקרת

בענין מיתת הבעל מתיר

והרגו אותי ואותך יחיו (לך יב יב)

בחוץ לארץ רק ז' מצות בני נח, והנה אברהם ירא שהמצרים יקחו שרה ויעברו על איסור אשת איש, והרי אמרו חז"ל כל מי שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה, על כן היה עצתו אמונה שתאמר שאינה אשתו, וממילא היה מגורשת בדיני בני נח ועי"ז לא ייענשו המצריים על ידו, וזה שאמר למען יטב לי בעבורך, שלא ייענשו על ידי ועי"ז לא אענש ואוכל להכנס במחיצתו של הקב"ה ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, והבן.

☆

ובס' פלפולא חריפתא עמ"ס קידושין (יג: אות ו') תירץ קושיא זו עפ"י מה שהקשה התוס (שם) אמאי לא ילפינן דמיתה תתיר בקל וחומר מגט, מה גט שאינו מתיר ליבם מתיר לעלמא, מיתה שמתיר ליבם (כשאין לו בנים) אינו דין שתתיר לעלמא, עיי"ש.

ובאמת אפשר לתרץ בפשיטות דאי הוי ילפי' מיבם הוי אמינא דיו לבא מן הדין להיות כנידון ומיתה הוי מתיר רק כשאין לה עדיין בנים אבל אם יש לה אין שום הוכחה דמיתה מתיר, וע"כ לא אתיא מינה, דקושיית הגמ' הוא ביש לה בנים.

והנה הרי אברהם עדיין לא היה לו בנים, א"כ שפיר לא היו יכולין להביא ראייה מאברהם דהרי שאלת הגמ' היה ילפותא שמיתה מתיר אפי' במקום שיש בנים, דהרי לאופן שאין לה בנים הרי אפשר לילף שפיר מהקל וחומר מיבם, והבן.

☆

ובביכורי דוד תירץ עפ"י הפלפולא חריפתא הנ"ל מה שהקשו הרבה מפרשים אמאי לא יליף בגמ' דמיתה הבעל מתיר מקרא מפורש (אמור כב"ג) ובת כדן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה, ושבח את בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל, ואי נימא דמיתה אינה מתיר הרי לא שבה לבית אביה ועדיין מיקרי

מפורסם בעולם קושיא נאה, דהגמרא בקידושין פריך (ג:) על המשנה דאשה קונה את עצמה במיתה הבעל, מנלן דמיתה הבעל מתיר לה להנשא לאחר, ולכאורה קשה דהוי ליה ללמוד מאברהם שאמר ואותך יחיו כדי שיקחו אותך לאשה, ואי מיתה הבעל אינה מתיר מה יועיל אם יהרגו את אברהם, והרי בני נח מצווין על העריות, א"כ שפיר איכא למשמע מינה דמיתה הבעל מתיר.

☆

ובס' בית יהודה תירץ קושיא זו עפ"י מ שכתב הרמב"ם (פ"ט ממלכים ה"ה) אימתה תהיה בבן נח כגרושה, משיוציאנה מביתו או משתצא מרשותו, ואין להם גירושין בכתב, וכשירצו לפרוש זה מזה פורשין, עב"ד. נמצא מדבריו דבבן נח אין צריכים כתיבת הגט, ואפילו אם רק שילחה מביתו סגיא, א"כ אפ"ל דבבן נח מיתה הבעל יתיר לה להנשא לאחר לא מטעם שמיתה הבעל מתיר אלא משום שאין לה שילוח ופרישה גדול מזה, א"כ היא תהיה מותרת להנשא מדין גט (דהרי בבן נח אין צריכים גט כ"ל) ולא מדין מיתה הבעל, א"כ שפיר מובן דאין שום ראייה מאברהם כיון דהא דאמר לשרה שאותי יהרגו ואותך יחיו, היינו מדין שילוח וגט ולא מדין מיתה הבעל, משא"כ בישראל דבעינן או גט כריתות בכתב או מיתה הבעל, ע"כ שפיר הקשה מנלן הא, ונחמד הוא.

ואגב האי ענינא עיין בארץ חמדה להמלכ"ם (לך אות י"ג) שמפרש כבעין זה קו' המפרשים על מה שאמר אברהם לשרה, אמרי נא אחותי את למען יטב לי בעבורך חיותה נפשי בגללך, ותימה למה אברהם כיון רק לטובת עצמו, ותירץ המלכ"ם עפ"י דהרמב"ם הנ"ל (שם) דבבן נח אי משלח אשתו מביתו, והיא אומרת שאינה עוד אשתו הרי זו גירושין ולא בעינן שטר כריתות. וידוע דברי הרמב"ן שהאבות קיימו

נשואה לישראל, ולמה תאכל תרומה, ועל כורחך דמיתת הבעל מתיר.

ועפ"ד הנ"ל מתורץ גם קושיא זו, דהרי קושיית הגמ' הוא דמיתתה יתיר היכא דיש לה בנים, וא"כ לא היה יכול להביא ילפותא מבת כהן דהרי התם בבת כהן איירי כשאין לה בנים, דהא אם יש לה בנים אין היא שבה אל בית אביה לאכול תרומה, ודוק.

☆

והגאון מראגאטשאו זצ"ל השיב על קושיא הנ"ל (במכתב להיכורי דוד), דאין מבת כהן שום ראייה דהא דהוי אמינא דאין מיתתה יתיר את האשה להנשא לאחר, לא משום שהיא ברשותו של הבעל המת, אלא דאפשר דאין בכח המיתתה לפטרו לעלמא, אבל אינה נקראת עוד ברשות ישראל, א"כ אין משם ראייה דמיתתה מתיר דאפשר דתרומה תאכל כיון שאינה ברשות ישראל, אבל אינה מותרת לעלמא, ומביא ראייה מתוס בגיטין (פה). בד"ה חוץ וכו', ודבריו צריכים לימוד כי דבריו ברמיזא נאמרו כידוע. (וקושיא זו מבת כהן מובא גם בשו"ת שואל ומשיב ח"ג סי' לג ד"ה והנה בשנת תרי"ג וכו' עיי"ש שנשאר בצע"ג).

☆

עוד קושיא מושכלת מפלס נתיב לעצמו בין האחרונים, ומקובל שהגה"ק מקאצק זי"ע הקשה קושיא זו, דאמאי פריך בגמ' מנלן דמיתת הבעל מתיר, הרי אפשר למילף מאביגיל אשת נבל שדוד המלך נשא את אשתו, ואי נימא דמיתת הבעל אינה מתיר האין נשאה.

ובס' שיח שרפי קודש (ח"א אות שטו) מביא שאצל השיעור של הרה"ק ר' בונים מפערשיסחא זי"ע ותלמידיו ישב גם הרה"ק ר' הירש טאמאשאווער והוא לא היה מקשה בשום פעם ולא תירץ כלום רק למד ושמע, פעם אמרו לו החבריה קדישא שאם לא יעורר איזה קושיא או שלא יתיר איזה תירוץ אזי אין מקומו בהחבריה ולא ישב עוד בהשיעור, והיו לומדים אז מס' קידושין והעלו הקושיא הנ"ל בשם רבם מקאצק, אז פתח ר' הירש פיו בחכמה ותיירץ דמשם אין ראייה כי נבל היה מורד במלכות, ומורד במלכות הרי כל נכסיו שייכים למלך, א"כ אפי' אי נימא דמיתת הבעל אינה מתיר, אעפ"כ היה דוד המלך מותר באביגיל משום דכל נכסיו שייכים לו, והוי אמינא

שאשתו היא בכלל שאר הנכסים השייכים למלך. ובבבלי חמדה (פר' אמור סוסי' ב') חוקר באריכות אי לאחר מיתת הבעל האשה עדיין קנינו של הבעל ונשתייר בה אישות או לאו, ובין השאר עלה ונסתפק על הגמ' בסוגיין דמנלן דמיתת הבעל מתיר, האם אי לאו גילויא דקרא דאחר מיתת הבעל מותרת להנשא, האם היתה אסורה מטעם שהיא עדיין קנינו של הבעל או משום איסור אשת איש שלא נפקע ע"י מיתת הבעל, דהרי זה ברור מכמה דוכתין בש"ס דלהבעל יש בהאשה שני קנינים קין איסור וקין ממון וכן מבואר בשו"ת תשב"ץ (ח"ב סי' סז), ועתה יש לחשוב מפני איזה טעם צריך קרא דמיתתה מתרת אי משום האיסור או משום הממון, ומביא דברי ר' הירש הנ"ל שתירץ שעל כן לא ילפי' מאביגיל אשת נבל כיון דהוי מורד ונכסיו למלך וכמבואר לעיל, ועתה אי נימא דהאיסור הוא מטעם שהיא עדיין קנינו של הבעל שפיר שייך לומר שכיון שנבל היה מורד ונכסיו למלך, ע"כ אין משם ראייה, אבל אי נימא דהטעם הוא משום איסור א"כ הרי אפי' אם היה מורד הרי עדיין האיסור לא נפקע (דהרי אפשר להבין שהוא אסרה והוא צריך להחזירה ועוד סברות), וא"כ הוי שפיר מצי לילף מאביגיל שדוד נשאה, ומעתה אי אפשר לתירץ דהוי מורד, אמנם הדעת נוטה לומר דאין הוי אמינא לומר דהיא עדיין קנינו של הבעל, דמסברא כשמת פקע קנינו, כמו גר שמת ואין לו יורשין דכשמת פקע קנינו מהנכסים כן אשה לבעלה דלא שייך ביה ירושה ממילא נפקע הקנין, ורק אי לאו קרא קס"ד דלא פקע איסורו. עיי"ש.

☆

ובאמת מצאתי שראשון השואלים הוא התוס רי"ד בקידושין (שם) שמבאר דברי הגמ' וז"ל: אע"פ שמדברי הנביאים נוכל ללמוד בפירוש כדכתיב ואתה לך את בית אדוניך ואת נשי אדוניך בחקיך, "ודוד נמי נשא אביגיל ובת שבע", וביחזקאל כתיב והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכחן יקחו, אלא שהוא שואל רמז מן התורה שאם לא היה לו רמז מה"ת לא היו הנביאים מתיירין אותה, עכ"ל.

ובשו"ת שואל ומשיב (מהדורא תליתאה ח"ג סי' לו') בד"ה והנה בשנת תרי"ח וכו') ג"כ מביא קושיא זו מנבל, ובהשקפה ראשונה מיישב בדברי התוס רי"ד, ואח"כ מיישבו בדברי הרה"ק ר' הירש הנ"ל, עיי"ש באריכות.

קרל יטב לב דסאטמאר ומוסדותיה

מוסדות 'יטב לב' כולל 'יואל משה' ביהמ"ד 'ברך משה'

פתחו לי שערי צדק

ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, עת זכו אנ"ש להרחיב גבולי הקדושה, בפתיחת פינת יקרת, שערים המצוינים בהלכה,

כולל דברי יואל

ע"ש ולזכרו של רביה"ק בעל דברי יואל זיעועכ"א
בעי"ת בית שמש יצ"ו

תחת נשיאותו והדרכתו הרמה של
כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פינת יקרת שמשם תצא תורה והוראה לישראל על טהרת הקודש
ע"ד רבותה"ק מרנן בעל דברי יואל זי"ע ובעל ברך משה זי"ע

וביותר הכבוד נשגר ברכה מיוחדת קדם
הרה"ג ר' יצחק אייזיק פריעדמאן שליט"א

בן הגה"צ רבי משה פריעדמאן שליט"א
דוט"ן דקהלתינו הק' בבאר פארק צ"ו

אשר עלה לשמש בתור "ראש הכולל"

יהי נועם ה' עליכם, יהי"ר שתשרה שכינה במעשה ידיכם, להגדיל תורה ולהאדירה,
לשם לתהילה ולתפארה, עדי נזכה לבנין ציון וירושלים, אמן.

החותמים בברכת התורה
הנהלת מוסדות יטב לב
הנהלת כולל למצוינים ויואל משה

פעיה"ק ירושלים תובב"א

פנינים וחידושים בגמרא מס' פסחים הגלמוד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

נ"י על ידי א' המגני"ש שליט"א

פניני התורה

בפלוגתא דתתאה גבר או עילאה גבר למה לא נכריע ע"י טעימה

המציאות בדרך כלל לפי רוב המקרים, שלפי רב העלין גובר ולפי שמואל התחתון גובר. וכן ביאר בפמ"ג (סימן צא סוף סק"ז).

ויעוי"ש שכתב דוהו היסוד גם במה שנחלקו האם ביטול איסורים בששים או במאה, וכן במה שנחלקו בכבוש כמבושל, ובמליח כרותח, ובכולהו היסוד הוא דמצד החוש אי אפשר להחליט מכח מקרה אחד על חברו.

אמנם בפלתי (סימן צא סק"ב) תירץ שמחלוקת רב ושמואל היא אודות טעם הנבלע על ידי כח עילאה או תתאה איזה מהם הוא טעם גמור, ואיזה מהם אינו אלא טעם קלוש שאינו אוסר, והיינו גם כאשר הנחתום טועם החתיכות, ואומר שמורגש טעם זו בזו, בזה סובר רב שהעליון גובר, ואף אם נרגיש טעם של התחתון אינו אלא טעם קלוש שאינו אוסר אע"פ שהוא מורגש, ושמואל סובר להיפך שתתאה גבר והוא הטעם הגמור האוסר, ואפילו אם יאמר הנחתום שמרגיש הטעם מהעליון לא נשגיח בו שאינה אלא טעם קלוש שאינו אוסר.

הערה על הערה

ובעיקר הקושיא למה לא נכריע על ידי טעימה, הנה הרשב"א במשמרת הבית (ביד ש"א דף ט: כ"ב ח"ל ואע"פ שהרמב"ן ז"ל כתב לא כחולק אלא כמתמיה, שאין אלו אלא דברי נביאות דמאן לימא לן הכי, אנו אין לנו אלא כדברי חכמים הבקיאם בהלכה, הבקיאם בטבעים, וסומכים עליהם בזה כמו שסומכים עליהם באיסור קליפה וכו' ובדיני תתאה גבר ועילאה גבר, ובשאר דרכי איסור והיתר שלמדנו מהם ואין אנו נשענים על בינתנו ולומר זה אפשר וזה לא אפשר.

ובנימוקי הרי"ב (על שריע יו"ד) מכח דברי הרשב"א אלו העיר על כל האחרונים דלעיל, שהרי ברשב"א מבואר דאין אנו סומכים בזה אלא על מה שהורונו לנו חז"ל, וא"כ מאי קושיא דנסמוך על הטעימה

בגמרא (דף עה:): **איתמר חם לתוך חם** [מאכל חם שנפל לתוך מאכל אחר חם] **דברי הכל אסור** [כיון ששני המאכלים הם חמים מודים הכל שהם בולעים זה מזה, והיינו בין לענין בשר וחתח שנפל לתוך חלב ורותח, הרי נבלע בבשר מטעם החלב, ובחלב מטעם הבשר, ושניהם אסורים, ובין לענין איסור והיתר הם בולעים זה מזה, והאיסור בולע בהיתר ונאסרה].

צונן לתוך צונן [אם ב' המאכלים הם צוננים] **דברי הכל מותר** [כיון שהם צוננים אינם בולעים זה מזה לפיכך מותרים הם באכילה, ומ"מ צריך להדיח חתיכת הבשר שנפלה לתוך החלב, או חתיכת ההיתר שנפל לתוך האיסור כדי להסיר החלב או האיסור מעל פני החתיכה (ש"ע יו"ד צ"א ס"ד, ק"ה ס"א)].

חם לתוך צונן וצונן לתוך חם, רב אמר

עילאה גבר [העליון גובר על התחתון, ולפיכך באופן שנפל חם לתוך צונן, הרי החם העליון מחמם את התחתון, ונמצא ששניהם חמים ובולעים זה מזה, וכן להיפך אם נפל צונן לתוך חם הרי הצונן העליון מצנן את התחתון ואינם בולעים זה מזה]. **ושמואל אמר תתאה גבר** [התחתון גובר על העליון, לכן הדין הוא להיפך, אם נפל חם לתוך צונן אינם בולעים זה מזה, כיון שהתחתון צונן, אבל אם נפל לתוך חם הרי הם בולעים זה מזה].

הלכה דתתאה גבר

וכתב ברש"י (י"ד ושמואל אמר) שאע"פ שבמחלוקת רב ושמואל בדיני איסור והיתר הלכה כרב [הלכתא כרב באיסורי], מ"מ בזה הלכה כשמואל כיון שישנן שתי ברייתות השנויות כשיטתו, וכן נפסק להלכה בשו"ע (יו"ד שם).

האם הוא מחלוקת במציאות

בשו"ת נוב"י (קמא יו"ד סימן כח) הק' דלכאורה מחלוקת רב ושמואל הוא מחלוקת במציאות, כוחו של מי גובר העליון או התחתון, א"כ הרי אפשר לבדוק הדבר על ידי שיתנו את החתיכות לנחתום גוי לטועמה, ויאמר אם קיבלה טעם מהאיסור או לא,

וכתב הנובי"ש שמחלוקתם הוא רק באופן שאי אפשר לברר המציאות על ידי טעימה, כגון במין במינו שאי אפשר להרגיש טעם האיסור, או באופן שאין גוי נחתום לטעום.

ואם תאמר שיש לבחון את הדבר על ידי שניקה שתי חתיכות היתר משני מינים, אחת חמה ואחת צוננת ונעמידם זו ע"ג זו ונבדוק אם העליונה נותנת טעם בתחתונה או להיפך, כי אין זה דבר מוחלט שדבר הנותן טעם תמיד יתן טעם, שלפעמים אינו פולט טעמו, וא"א לקבוע הדבר, ובוה נחלקו רב ושמואל מהו

איסור אכילת מאכלי חלב אחר בשר מדין תתאה גבר

כתב בנן איש חי (פרשת בהעלותך שנה ב') בטעם הדבר שאחר חלב מותר לאכול מאכלי בשר, ואחר בשר אסור לאכול מאכלי חלב, דהנה כתבו המקובלים דבשר מרמז על דינים וחלב מרמז על חסדים ורחמים, ולכן אסור לערב בשר וחלב שלא לערב דין ורחמים.

ונקטינן להלכה דתתאה גבר, ולכן אם אכל בשר שהוא מרמז על דין אסור לאכול אח"כ מאכלי חלב, דהבשר שהוא התתאה גבר, א"כ הדינים יתגברו על הרחמים, ולכן צריך להמתין ו' שעות שיעור עיכול, משא"כ אם אכל חלב מותר לאכול אח"כ בשר, כיון שהחלב הוא רחמים ותתאה גבר יתגבר הרחמים על הדינים.

פנח"ס בדין הוא שיטול שכרו

מריחוק מקום וקירוב לב, נשגר בזה ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם ידידינו הנעלה והנכבד, עושה ומעשה צדקה וחסד, האדם היקר באנשים, ראש וראשון כל דבר שבקדשים, איש חמודות ורב תבונים, שמו מהללים בשפתי רננים, תומך נלהב של מוסדותינו הק' ברוח אמונים,

הרבני הנגיד המפואר, מזכר בכל תואר

מז"ה פנחס פראנקל הי"ו

אב"י בוויילאמסבורג יע"א

לרגל השמחה שבביתו

בהולדת בתו שתחי' למז"ט

זכות מעשיכם הכבירים בצדקה וחסד זה רבות בשנים, תעמוד לכם לראות דורות ישרים ונאמנים, תענוג ונחת מכל יוצאי חלציכם, כל ימי חייכם, ומשמחה זו יושפע לכם רב ברכות ושובע שמחות, ותזכו להמשיך בפעליכם מתוך הרחבת הדעת וכט"ס.

המברכים למען שמם בשמחה ובהערכה

הנהלת המוסדות

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים

עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הוקים להורותם

דיני התעמלות, הליכה, וריצה בשבת

בשבת (ש"ע סעי' ב', דריצה של עונג מותר, ושם איירי לגבי בחורים המתענגים בקפיצתם ומריצתם דמותר).

פסיעה גסה

וכן אין לילך פסיעה גסה בשבת, אם אפשר לו בפחות, דהיינו שלא ילך באופן שיהא חצי אמה בין רגל לרגל (רמ"א שם, וזהו באדם בינוני שכף רגל אחת הוא חצי אמה ונמצא דבסיעה גסה יהא יותר מאמה, אבל באדם גדול השיעור הוא יותר מאמה, משנ"ב סק"ג).

הליכה בפסיעה גסה בביתו בחדרו מפינה לפינה, כנראה דגם יש לאסור (מנחת שבת, שם) ומותר לפסוע פסיעה גסה מפני טיט ורפש שאינו רוצה להתלכלך בהם (שועה"ד בקו"א א', ושם כתב כן בצירוף כמה טעמים: א) משום שאפילו רויצה התירו לצורך עונג, ומניעת צער של לכוך חשיב לעונג, ב) את"ל שמניעת צער אינו חשיב עונג יש לסמוך על הראשונים הסוברים דאין איסור בפסיעה גסה).

ומה שרבים נוהגים להקל בענין פסיעה גסה בשבת, הגם שיש ללמד עליהם זכות שיש לסמוך על כמה ראשונים המקילים בזה (כפי שהבאנו) אך כל בעל נפש ראוי שלא לזוז מפסק הרמ"א שאוסר (שיירי המנחה על המנחת שבת).

הליכה בשבת

הליכה לצורך טיול בשבת מותר (רמ"א סי' ש"א סעי' ב', דהוה פעולה של עונג).

הליכה כשכוונתו להתעמל והתלחמם משום רפואה, ו"א דמותר (מ"א סי' ש"א ועוד אחרונים), ואין בזה משום איסור רפואה כיון דלא מוכחא מילתא שעושה כן לרפואה, וי"א דאסור (לבוש, א"ר רמב"א במשנ"ב סק"ז).

הליכה בכדי להקל מעליו המאכל או בכדי שיהא תאב לאכול מותר (ומסתבר דמותר לכו"ע דאינו נחשב כלל רפואה, ואף ריצה בכדי שיהא תאב לאכול יש מתירים, עיי' שעה"צ סק"ט, דנחשב לעונג ומחמת כן לא יהא בו איסור ריצה, ומשמע דאיסור רפואה ודאי דליכא).

ובפרט בהליכה שנראה כהליכה לצורך טיול או כהליכה למקום ודאי דמותר בכל ענין, כיון שגם הבראים עושים כן (וכלל'א הוא דכל רפואה שהוא מאכל בריאים מותרת). ורק בהליכה שניכר בהליכתו שהוא לצורך רפואה שאינו הולך כדרכו, בזה איכא נידון הנ"ל (וכ"כ בערוה"ש סעי' מ"ד, והוא כתב כן לפסוק בכל הליכה דמותר לרפואה כיון שאינו ניכר שעושה לרפואה, וממילא יש להקל בהמ"א הנ"ל, וצ"ע טעם האוסרים, וקשה לומר דהמחלוקת הוא כשניכר שהולך לרפואה).

אין לעשות פעולות של התעמלות בשבת (ש"ע סי' שכ"ח סעי' מ"ב, ושם כתב המחבר דהתעמלות היינו שדורס על הגוף בכח בכדי שיוע, וזהו כפירוש הרמב"ם, ולפי"ז טעם האיסור הוא משום שהוי בכלל רפואה האסור בשבת, שכן דרכה של רפואה להביא זיעה על החולה, אולם רש"י פירש דהיינו שמשפשף בכח ומשמע אפי' בלא שיוע, ובביאור הלכה הביא דברי הא"ר דהעיקר הוא כהרמב"ם). ובכלל זה אסור לעשות מסו' [מאסאז"ש] בשבת (ש"ת שרידי אש ח"ב סי' ל').

ואף בימינו שמטרת המתעמלים הוא בכדי לחזק הגוף ולא בכדי להגיע לזיעה, גם כן יש מקום להחמיר (ואף דלטעם המח' שהבאנו אינו אסור אלא כשמתכוין להזיע, אולם המחבר בסי' שכ"ז סעי' ב' סתם כדעת רש"י שאסור להתעמל אף כשאנו מזוע, ובאמת בביאור הכה שהבאנו כתב שדברי השו"ע סותרים, עכ"ז מסיק שם להקל ושכן פסק הא"ר, אולם בשועה"ר הביא בסי' שכ"ח לאסור בין כשמתכוין להזיע ובאין כשאנו מתכוין להזיע, וז"ל אסור לשפשף הגוף בכח אפי' לתענוג וכ"ש להזיע, וכן אסור לייגע עצמו בכדי להזיע. ומבואר מדבריו דאף להנאה בעלמא אסור, ובסי' שכ"ח הביא להתיר לתענוג, ואם עושהו בכדי לחזק הגוף י"ל דאסור אף מחמת איסור רפואה).

ולהתעמל באמצעות מיני כלים המיועדים לזה ודאי דאסור בכל ענין (דיש בזה גם משום עובדא דחול).

ריצה בשבת

אין לרוץ בשבת אלא אם כן הוא רץ לדבר מצוה כגון לבית הכנסת וכדו' (ש"ע סי' ש"א סעי' א', והטעם דכתיב "וכבדתו מעשות דרכיך", ורשו חז"ל שלא יהא הלוכך בשבת כהלוכך בחול, שדרך האדם למהר ולרוץ בחול אחר עסקיו, ודוקא לצורך דבר חול אסור, אבל לצורך דבר מצוה מותר, דדרשי' "דרכיך" דרכיך אסורים אבל דרכי שמים מותר.

ובסי' מנחת שבת סי' צ' סק"ג הסתפק לגבי ריצה לבית הטבילה אי מותר אם גם זה נחשב כצורך מצוה לענין זה).

וכן אין לרוץ לצורך רפואה, דהיינו להתחמם כמו התעמלות, כיון דמוכחא מילתא שעושה כן לרפואה (ואסור כמו כל רפואה בשבת, משנ"ב סי' ש"א סק"ז).

ומותר לרוץ מפני הגשם או מפני רוח סערה או שירא ללכת לאט מחמת איזה סיבה כגון שיש כלבים נובחים וכיוצא בזה (מנחת שבת שם, ובשו"ת שבה"ל ח"א סי' נ"ח כתב סברא דמותר לרוץ מפני הגשם כיון דאיסור ריצה בשבת הוא מפני שנראה כרץ לעסקיו שכן דרכו בחול לרוץ לעסקיו, וזהו בסתם ריצה, אבל כשניכר בשעת הריצה שאינו ריצה של חול אינו אסור).

ילדים המשחקים משחק של ריצה, מותרים לרוץ

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים ש' בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי שמואל בן הגה"ק רבי אלעזר ניסן טייטלבוים זי"ע מגארליץ

יומא דהילולא ט' מרחשון (תרמ"ט)

הגה"ק ר' שמואל מגארליץ זי"ע נולד בשנת תקע"ד כבן השני לאביו הגה"ק רבי אלעזר ניסן טייטלבוים זי"ע בן רבינו משה איש האלוקים מרן הישמת משה זי"ע.

עוד מימי עלומו העידו עליו שלאילא רברבא ית עבדי, והתנהגותו היה בפרישות יתירה עפ"י דרכי אבותיו הק' זי"ע, בעת היותו צעיר לימים לקח תורה מפי הא' סבא קדישא מרן הישמת משה זי"ע, וכמה שנים היה השליח ציבור בתפילת המוספים בימים הנוראים אצל זקינו היש"מ, כמו"כ הסתופף כמו כ"ח שנים בצל כנפי הגה"ק מהר"ש מבבלא זי"ע, ואח"כ כמו כ' שנים בצל מרן הק' מצאנו זי"ע.

בהגיע לפרקו נשא את בת הרה"צ הגיד המפורסם מו"ה מנחם מענדל האראוויטץ זצ"ל מק"ק סקוהל, בן הגה"צ רבי ישראל יעקב יוקל מבאלחאוו זצוק"ל, בן הגה"ק ר' מנחם מענדל מלינסק זי"ע, חתן הגאון האדיר המפורסם רבי יצחק'ל האמבורגער זצ"ל, נכד מהר"ם מטיקטין זצ"ל ולמעלה בקודש

במשך שנים מספר היה סמוך על שולחן חותנו בק"ק סקוהל, בדרך כבוד ובמנוחת הנפש, והשתלם שם בהוראה והקדיש ימים ולילות לתורה ועבודת ה' בקדושה ובטהרה.

אשת נעוריו נלב"ע בשנות נעוריה, והרה"ק מגארליץ זי"ע נשא את אחותה, וכשי שהזכירו אחיו מרן הייטב לב זי"ע בתשובתו (יו"ד סי' קמ"ב) וז"ל: וכן עשה אחי הרב אבדק"ק גארליץ שנשא אחות אשתו.

בשנת תרט"ז אחרי שאחיו מרן הייטב לב עזב הרבנות דק"ק גארליץ ונתקבל לאבדק"ק דראהביטש, מסר לו הייט"ל הרבנות דק"ק גארליץ, ושימש שם משך ל"ג שנה, ונתפרסם בכל הסביבה בגדולתו ורוב קדושתו.

מספר שנים גם גר בק"ק דראהביטש בצל קדשו של אביו הגדול, ובנו הגה"ק ר' יעקב יוקל מוואלאווע זצ"ל נתגדל על ברכיו וקינן אשר חיבבו למאוד, לאחר שנים השתדך עם אחיו מרן הייטב לב זי"ע, ובנו ר' יעקב יוקל נעשה לחתנו של הייטב לב, וברם זכור אותו האיש לטוב כי חרת בעט ברזל ועופרת תולדותיו של מרן הישמת משה וצאצאיו אחריו בס' "תהלה למשה" ממה שקיבל מאביו ומחתנו.

נסתלק ביום א' פרשת לך, ט' לחודש מרחשון שנת תרמ"ט לפ"ק ומנו"כ בק"ק קראקא. ועל מציבתו חרות 'רגלוהי דבר נש אינון ערבין ליה' (כפי לשון הגמ' במס' סוכה דף נג: רגלוהי דבר אינון ערבין ביה לאתר דמתבעי תמן מובלין יתיה), כי הוא נפטר כאשר שבת בעיר קראקא, ושם מנוחת כבודו, וחרתו כן על מצבתו וז"ל 'האב"ד גארליץ והוא שפט את ישראל שלשה ושלושים שנה בעיר ההוא ובתבונות כפיו ינחם ורגלוהי דבר אינון וכו'.

ח' מרחשון

רבי נחום קאפלאן (רבי נחום האראדנער) - תר"מ

רבי מרדכי ב"ר דוד מסקווירא - תר"פ

ט' מרחשון

רבי אשר ב"ר יחיאל (הראש) - ה"א פ"ח

רבי אברהם משה (סופר) מפשווארסק ב"ר צבי הירש (אור פני משה) - תקנ"ד

רבי שמואל טייטלבוים ב"ר אלעזר

ניסן אבדק"ק גארליץ - תרמ"ט

רבי יוסף הלוי ראטענבערג זצ"ל אב"ד

קאזיווע - תרי"ד

י' מרחשון

גד בן יעקב אבינו משבטי י-ה

רבי מאיר מרגליות ב"ר צבי (מאיר

נתיבים) - תקנ"ג

י"א מרחשון

מתושלח בן חנוך - א' תרנ"ו

רחל אמנו ע"ה - ב' קצ"ב

בנימין בן יעקב אבינו ע"ה - ב' שי"ז

רבי מנחם נחום ב"ר צבי

מטשערנאביל (מאור עינים) - תקנ"ח

רבי אברהם ב"ר מתתני מסלאנים (חסד

לאברהם) - תרמ"ד

י"ב מרחשון

רבי זאב קיצעס (תלמיד הבעש"ט) תקמ"ט

רבי משה ב"ר יחזקאל שרגא

משינאווא - תר"פ

י"ג מרחשון

רבי יודא לזארי הוקן זצ"ל - ה' ר"א

רבי ברוך ב"ר אברהם מקאסוב (יסוד

האמונה ועמוד העבודה) - תקמ"ד

ט"ו מרחשון

מתתני' בן יוחנן כה"ג ג"א תרכ"ב

רבי צבי הירש ב"ר מאיר מטשורטקוב

- תקי"ד

רבי לייב בעל יסורים מחברון צפת -

תקצ"ז

עם אחיו מרן הייטב לב זי"ע

היה בידירות נפלאה ובקשר אמיץ עם אחיו מרן הייטב לב זי"ע, והשיב לו נאמר בשו"ת אבני צדק, וכמו כן מזכירו בספריו הק' כמה פעמים (ע"י בייטב לב ואתחנן דף יא ע"א, ובדף יד ע"ב, וע"ע בקדושת יו"ט פרשת מסעי).

וידוע המכתב ששלח לו זקינו מרן הישמת משה זי"ע תיכף אחרי נישואיו, בו הוא מבקשו כי יקבע אהלו אצל אחיו הייטב לב, ובו ידבק, וגם נותן לו הדרכה ישרה בכל עניניו. וז"ל: "בעזרי שיל"ת אור ליום ה' י"ג שבט, תקצ"ה לפ"ק. רב שלום וברכה לראש נכדי ב"ב הרבני החריף האברך

הגה"ק ר' שמואל מגארליץ זי"ע, ויהי בהגיעם לבעלזא אל הרה"ק ונכנסו אל הקודש פנימה לתן לו שלום, לחש הרה"ק דבר באזנו משמשו. לאחר שב"ק בעת שהלכו לקחת מהרה"ק מבעלזא ברכת פרידה שוב לחש השר שלום דבר באזני המשמש. ויהי כאשר נסעו מבעלזא איתרע מילתא ומרן הייטב לב קיבל מכה בגולו והוכרח לחזור לבעלזא, ונשאר שם על שבת נוסף. כאשר לקחו ברכת פרידה מהרה"ק בפעם השניה, שוב לחש הרה"ק מבעלזא דבר באזני משמשו.

ויתמהו האחים הקדושים מאוד, מה זאת אשר בכל פעם הכנסם אל היכל קדשו מדבר השר שלום בלחישא אל המשמש. וישאל הרה"ק מגארליץ את פי המשמש לפשר הדבר, ויאמר להם המשב"ק כי בפעם הראשונה כאשר הגיעו, אמר לו הרה"ק הני תרי צנתרי דדהבא באו לכאן בקפיצת הדרך. וכאשר התפרדו ממנו בפעם הראשונה אמר לו הרה"ק עוד תראה שישארו הני תרי צנתרי דדהבא בכאן גם על שבת הבא. וכאשר לקחו ברכת פרידה בפעם השניה אמר לו הלא תראה כי כאשר אמרתי כן היה שנשארו גם על שב"ק זה.

עוד סיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל כי הרה"ק רבי שמואל מגארליץ נשא את נכדת הרה"ק רבי יוקל מבאלחאוו אחיו של הרה"ק מראפשיץ, ובעת ישבו על שולחן חותנו בגאליציע, נסע פעם אל הרה"ק השר שלום, ויהי בעת שהותו בהיכל קדשו, נכנס המשב"ק ואמר להרה"ק שעומד בחוץ חולה הזקוק לרפואה, ויאמר הרה"ק שיכנס, ונכנס אל השר שלום חולה שנתעקם ראשו מרוח סערה, עד אשר לא היה יכול כלל לזוז את ראשו, ועמד הרה"ק מכסאו וניגש אל החולה ואחז בראשו והחזירו למקומו, ויצא משם בריא אולם, וכראות הרה"ק מגארליץ את קדושת המופת הנורא, מרוב התרגשות פרץ בבכי רב, נענה השר שלום ואמר: "מדוע תבכו", והראה על ידיו הקדושות, ואמר: "ראו נא את הידים הללו, אם עושים בהם רק את רצון הבורא ית"ש, אזי כל מה שרוצים לעשות בהם הרי הוא עושי.

כ"ש מר' שמואל נ"י לנצח. אחרי דרך מבוא השלום אין חדשות בפי רק אודיע כי ת"ל אתנו החי' והשלום כה לחי ונוכח תמיד לשמוע רק בשורות טובות זה מזה ומכל ישראל אבי"ר.

ראשית חכמה יראת ה' להתחזק במעוזך בתורה וביראה בהתמדה גדולה ביגיעה כאמרם ז"ל יגיעת ומצאת תאמין ושניהם כאחד טובים הא למגמר והא למסבר ולקבוע עתים הא לגרס' והא לעיוני ואל תבלבל מחשבתך בהבלי עולם רק בתורה וביראת ה' כל הימים ומלאכתך יהי נעשית ע"י אחרים בעלי אמונה ותדע באמת כי גרס' דינקותא הוא העיקר ומ"ע אל תזוז מביתך עד שיבא אביך ה' הגאון נ"י למכונו ויהי שם אי"ה עידן ועידנים עד שיתודע לנו היטב מהות ענין הרבנות הנ"ל אז נחקר איך יהי בקביעת אהלך אהל של תורה אי"ה, ודברתי עם חותנך הנגיד נ"י שבאם שיהי באפשרי שתקבע אהלך כעת אצל אחיך הרב הגדול החריף ובקי ותמים במעשיו כו' ה' טוב מאוד מאוד רק באופן ובתנאי שתשמע לקולו בכל אשר יאמר כי הוא זה ואל תט ימין ושמאל מדבריו כי אז תצליח בעזה"י את דרכך ואז תשכיל כי אחיך נ"י הוא איש נבון ומשכיל ומתון וכל פינותיו לש"ש ומשתוקק מאוד מאוד לזכות לכל איש ישראל אשר יוכל לזכותו ומ"ש לאחיו אשר כנפשו ובוה אצא ואומר שלום מא"ה.

ומסיים מכתבה: ה' יזכנו לראות בגדלותך יושב על כסא ישראל ועיני רואות ולראות ממך בנים ובני בנים גדולי ישראל בתורה ובמצוות כולם חיים וקיימים ונוכח במהרה דידן לשמוע קול מבשר לאמר להאסירים צאו, דברי זקינך המעתיר בעדכם, הק' משה טייטלבוים".
ואכן פקודת זקנו שמרה רוחו ונתועדו יחדיו שני האחים, אשר שררה ביניהם אהבת דוד ויונתן.

בצל הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע

סיפר מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע כי מרן הייטב לב זי"ע נסע פעם להרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע יחד עם אחיו

שקל הקודש
שקל הקודש
שקל הקודש

רבי מאיר
בעל הנס
מושקע
חפז:

1-888
REB-MEIR
732-6347

א פאריכערטע סגולה אייך

בני חיי ומזוני

צו שטיצן

"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

כולל עצי חיים

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

לילות החורף המאירים

שמעתי מר' לייב אברהם ש"ב דק' אטיק מאהלוב, ששמע מפה קדשו של הרה"ק מרוזין שאמר בשם אביו הרה"ק ר' שלום מפאהריבטש, כי פסוק (בראשית א' ב') והארץ היתה תוהו ובוהו נאמר על השבתים שעד שבת תנוכה, ויאמר אלוקים יהי אור קאי על שבת תנוכה, והרה"ק מאפטא היה קורא אותן כדרלעומר שבתים, ואחד קדוש (הרה"ק ר' צבי מזידיטשוב זי"ע) אמר בזה"ל די ווינטערדיגע סדרות גייען גיט אנגעטוהן (מיט פעלצן), כלומר שהם בלבוש עב.

(מרגיטא דבי רבנן)

◆◆◆

אמר הרה"ק ר' צבי מזידיטשוב זי"ע, בעל העטרת צבי, שלילות החורף יש להם קדושת חול המועד, וכאשר האדם עוסק בתורה בלילות החורף הארוכים זוכה להרגיש בהם קדושת חול המועד.

(הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

◆◆◆

פעם אמר הרה"ק העטרת צבי מזידיטשוב זי"ע: "א איד קען זיך אויסבעטן ווינטער פארטאגס ווי יום הקדוש ביי נעילה" (יהודי יכול לשפוך שיח לה' באשמורת ימי החורף כמו יום הקדוש בעת תפילת נעילה).

(אוצר ישראל)

◆◆◆

כתיב ויסעו מסוכות ויחנו באיתם וגו', פירוש אם הימים הנוראים וימי הסוכות עברו עליו כהלכה, ועבד עבודתו כראוי שיכול כבר לקיים "ויסעו מסוכות" אז "ויחנו באיתם", כהא דכתיב (תהלים יט יד) "אז איתם וניקיתי מפשע רב" על כל השנה הבאה. (נפלאות יצחק בשם הרמ"מ מוארצ'א זצ"ל)

◆◆◆

סיפר על אחד החסידים שעמד על הגשר במרכז העיר ווארשא וראה איך שבני אדם רצים אצים כמבולבלים, ואמר: רביש"ע, היכן אתה והיכן אני, כיוצא בדבר אמר לו הקב"ה לאדם הראשון איכה, התבונן היכן היית קודם החטא, שתפוח עקבו של אדם הראשון היה מכסה גלגל חמה (ויקרא רבה פ' כ') ושימש בבית ועליה (ע"י בראשית רבה פ' כ"א) למעלה מדרגת מלאכים, ועכשיו איפה אתה, איך נפלת כ"כ, וכן בשבת קודש זה צריך כל יהודי לומר לעצמו: איכה, הלא אך זה עתה היה חודש תשרי, ראש השנה, עשית, ויהי"כ"פ, סוכות, ושמע"ע ושמחת תורה, אשר כל אחד התעלה והרגיש בעצמו התעוררות הלב, איכה, איך כבר שכחת מהכל וכלא היה כלום חזרת לקדמותך.

(דברי שמואל)

שבת לך לך הוא נגד סוכות, אדמו"ר א"ז בעל יסוד העבודה ז"ל אמר, כי שבת בראשית הוא נגד ראש השנה, נח הוא נגד יוהכ"פ, לך לך הוא נגד סוכות.

(בית אברהם)

◆◆◆

מה שהצדיקים אומרים שגמר החתימה מראש השנה נמשך עד תנוכה, רמז לזה בראשית נ"ח ל"ך סופי תיבות שם של פרנסה [חת"ך], וחודש תשרי ח'שון כ'סלו ר"ת השם של פרנסה, רמז שנמשך הדבר עד תנוכה.

(זכרון אליעזר)

◆◆◆

בפרשת לך לך הוא גם כן ראש השנה שעד פרשה זו היה שמו אברם ועתה קרא שמו אברהם.

(אמרי קדוש)

◆◆◆

החידושי הרי"ם זי"ע, אמר שהרבי מלובלין זי"ע היה אומר כי בהגיעו לפרשת לך לך, היה מרגיש הבדל כמו מאור לחושך, יען שאברהם אבינו היה מאיר את העולם.

(חידושי הרי"ם)

◆◆◆

שמעתי מפי הרה"ק אדמו"ר רבי יעקב יוסף טווערסקי זצ"ל מסקוויה, שהגיד בשם הרה"ק ר' אברהם יושע העשיל מאפטא זי"ע בעל אוהב ישראל, שאמר על לילות הארוכות אשר בימות החורף, שהן גיבענטשטע נעכט.

(אמרי דבש)

◆◆◆

נכון מאוד ובוודאי שכא"א ישמור עצמו מאוד לבל לעשות עוד דברים מכווערים למען יראת ה' יהי חופף עליו כל היום, ויכין א"ע לימי החורף ללילות הארוכים הבעל"ט לעבוד בהם את ה' ולהוסיף לימוד התורה, וכמ"ש בקדשו הרה"ב מפרשיסחא בלה"ק: "די זיסע געסט די לאנגע ווינטער נעכט קומען א"ן צריך האדם להכין לקבלם בטהרה ולעבוד בהם את ה' בתורה ובמעשים טובים.

(תפארת שמואל)

◆◆◆

ועתה באים לילי החורף הארוכים שצדיקים היו קוראים עליהם "אנוצערע גוטע פריינד קומען" והזמן גרמא להתחזק בכח התורה.

(נתיבות שלום)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קצא — בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר הגה"צ חו"פ רבי משה האלבערשטאם מקיוויאשד ז"ל בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

מוצש"ק פרשת חיי שרה תשע"א לפ"ק

חברון' כדי צו דערמאנען ישני חברון, איז אז מ'דערמאנט צאנז איז א גרויסע זאך.¹

כעין זה ידוע שהרה"ק מריושין ז"ל, היה נוהג בכל ליל יוה"כ, להזכיר איזה דבר מהרה"ק מבארדיטשוב וצוק"ל, והיה אומר כי כאשר הגה"ק מבארדיטשוב, היה מליץ גדול לישראל, לכן כשמוזכרים את שמו, הוא סגולה גדולה להמתקת הדינים, ואמר בנו הרה"ק ר' אברהם יעקב מסדיגורא ז"ל, שגם כשמוזכרים שם העיר בארדיטשוב בלבד, מתעוררת זכותו של אותו צדיק, וראיה לזה, ממשנה מפורשת, (יומא פ"ג מ"א) אמר להם הממונה צאו וראו אם הגיע זמן שחיטה, מתתי בן שמואל אומר האיר פני המזרח עד שבחברון, ופי' הרע"ב דמוכירין חברון להזכיר זכות אבות שנקברו בחברון, רואים מזה שהזכרת שם עירם של צדיקים בלבד, מעורר זכות הצדיקים הדרים שם.

ומן הראוי להעתיק מה שאמר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל בשעת הדפסת "מהור דברי יואל" (נדפסו הדברים בהקדמת המו"ל מהור דברי יואל ליוה"כ פ), כי אביו מרן הגה"ק בעל עצי חיים זי"ע כאשר ישב על כסא קדשו של מר אביו הגה"ק בעל קדושת יו"ט זי"ע בשנתו הראשונה, כאשר בישר צדק בקהל רב בדרשתו הראשונה בראש השנה, הזכיר המשנה הנ"ל, דאנו רואין מזה שמוסוגל להזכיר בימים האלה זכות אבות ואף להזכיר רק השם של מקום מנוחתם מסוגל מאוד, וא"כ כ"ש בעמדי כאן במקום שהתפללו אבותי הקדושים בוודאי הרי זה כדאי לעורר זכותם שיושר יליצו בעדינו להוציא משפטינו לאורה, עכ"ל. וסיים על זה מרן רבינו ז"ל שכמו כן הוא כאשר מונח לפנינו בעת התפילה מהור המשובן עם תורה ומוסר ודרכי עבודת הקודש של רבינו הקדוש זי"ע, בוודאי שזה מועיל להזכיר ולעורר זכותו הטהור להגן בעדינו בעת עמדינו בתפילה למלך היושב על כסא משפט, להיות לנו למליץ יושר שיתקבלו תפילותינו לרחמים ולרחון לפני אדון כל.

דיברו ממזל טוב בקריאת שם לבת הגה"צ רבי חיים צבי טייטלבוים שליט"א רב דקהל עצי חיים סיגוט בויליאמסבורג. בנו של מרן רבינו הגה"ק שליט"א התן הגה"צ רבי הנני' יר"ט ליפא טייטלבוים שליט"א חתנו של כ"ק הגה"צ האדמו"ר מקיוויאשד ז"ל.

רבינו: א קיוויאשדער אייניקל.

האדמו"ר מקיוויאשד: מזל טוב, ברוך השם.

האדמו"ר מקיוויאשד כיבד את רבינו בברכת לחיים

האדמו"ר מקיוויאשד: לחיים טובים ולשלום

רבינו: לחיים, דער אויבערשטער זאל העלפן מיט בריאות השלימות, מיזאל זעהן פיל נחת, הצלחה און סיעתא דשמיא מיט אלעם גומן

ואיחל רבינו ברכת לחיים לכל המסובים

ודיברו משם הרחוב דקרית יואל אשר רבינו דר שם

שנקרא בשם "צאנז"

האדמו"ר מקיוויאשד: יא, א צאנזער אייניקל.

רבינו: אזוי ווי די מושנה זאגט אין יומא (פ"ג מ"א) אז אין דעם הייליגן מאג האט מען געזאגט 'האיר פני המזרח עד שבחברון', איז דאך שווער מ'איז דאך נישט געווען אין חברון, נאר מ'איז געווען אין ירושלים, נאר מ'האט געזאגט 'חברון' כדי צו דערמאנען ישני חברון, נאר מ'האט געזאגט

האדמו"ר מקיוויאשד: רבי ישע'לע האט געוואוינט אין קראקא. איך געדענק אים ווען ער איז געווען אין וויען (כי אביו של אדמו"ר מקיוויאשד ז"ל ה"ה הגה"צ רבי דודל האלבערשטאם אדמו"ר מקשאנאנא ורב דביהמ"ד צאנזער קלויז בוויילאמסבורג, ה' התנו של הגאון הגדול אבד"ק אלטשטאדט ז"ל, והוא ה' דר אחר המלחמה הראשונה בעיר וויען).

רבינו: דער טאטע ז"ל האט אים געזעהן (בס' אלה מסעי (עמ' קלג) מובא מה שסיפר רבינו בעל ברך משה ז"ע כי זקינו הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ע לקחו פעם בנסיעתו לצאנז על היומא דהילולא, ואז זכה להכיר הרבה צדיקים מבית צאנז, אשר עד אז לא הודמן לו להכירם מחמת ריחוק המקום, וביניהם פגש את הגה"ק רבי יצחק ישעי' מטשעחויב ז"ע – ועי' בדרך משה (פר' יתרו עמ' קל"ג) מוזכר דברי תורה ששמע ממרן רבינו בעל דברי יואל בעת שהלכו לשולחנה הטמור של הרה"ק רבי ישעי' מטשעחויב ז"ע בהיותו בשב"ק פר' יתרו בעיר סאטמאר, עיי"ש).

ונפרד רבינו ממנו בברכת א גוטע וואך

האדמו"ר מקיוויאשד: כ"ה אז עס איז געבליבן דורות פון צאנז.

רבינו: פונעם שינאווער רב איז נישטא קיין בן אחר בן. **האדמו"ר מקיוויאשד:** ס'איז דא אייניקלעך אבער נישט בן אחר בן.

א' מבנינו: פונעם בני יששכר – פון מונקאטש און פון בערטיש – איז אויך כמעט נישטא, פון מונקאטש איז בכלל נישטא קיין בן אחר בן.

האדמו"ר מקיוויאשד: און פון צאנז איז יא דא.

רבינו: פון קשאנאנא איז יא דא אסאך.

האדמו"ר מקיוויאשד: פון גארליץ אויך.

האדמו"ר מקיוויאשד: פון רבי מאיר נתן איז דא, אויך פונעם קרייזער רב, פון רבי ישע'לע איז אויך נישטא קיין בן אחר בן.

האדמו"ר מקיוויאשד: יא, פון רבי ישע'לע טשעחויבער.

רבינו: פונעם זיידן רבי שלום אליעזר'ל איז אויך נישטא קיין בן אחר בן.

ביקור כ"ק מרן רבינו שליט"א אצל כ"ק אדמו"ר מקיוויאשד ז"ל

יום ג' פרשת ויקרא תשע"א לפ"ק

ישאל: דער טאטע געדענקט נאך דעם זמיגראדער רב רבי סיני? (ה"ה אביו של הגה"צ רבי יעקב האלבערשטאם ז"ל אבד"ק טשאקעוויץ)

האדמו"ר מקיוויאשד: יא, כ'האב אים געזעהן יארדינאו.

רבינו: ער איז געווען דעם גארליצער רב'ס א זוהן, ער האט געהייסן רבי סיני נאך רבי אלעזר ניסן, דער דברי חיים האט אזוי געהייסן, סיני איז די זעלבע אותיות ווי ניסן.²

האדמו"ר מקיוויאשד התנצל על שקשה לו מאוד לקום מכסאו לכבודו של רבינו

רבינו: נו, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל קענען, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל זיך זעהן געזונטערהייט.

*

האדמו"ר מקיוויאשד איחל לרבינו ברכת מזל טוב

לרגל נישואי נכדו בן הרב"ג הגה"צ רבי חנוך העניך אשכנזי שליט"א רב ביהמ"ד אבני צדק בשכונת עצי התמרים קרית יואל ע"ב בת הגה"צ רבי זלמן האלבערשטאם שליט"א הרב

מטשאקעווע

בנו של האדמו"ר מקיוויאשד: מ'האט חתונה געמאכט מיטן טשאקעווער'ס א אייניקל, א אייניקל פון רבי משה האלבערשטאם פון ירושלים.

² ידוע שכאשר נולד בן להגה"ק ר' ברוך מנאליץ ואביו הד"ח צוה שיקרא אותו בשם "אלעזר ניסן" ומה גם כי הבן הוא נכדו, כי ר' ברוך ה' התנו של מרן הייטב לב בנו של הגה"ק רבי אלעזר ניסן ז"ל אבד"ק דראהביטש, ולא הסכים ר' ברוך בטענה שכמה מהנקראים אחריו לא

חתנו הגרתי'ל: ס'האט א שטיקל זילבער (ההטרה הי' נמוזה ממשי לבן והיתה נסגרת במגעול של כסף מהור ועליה היו חרטים התיבות "כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל המאתיכם לפני ה' תטהרו").

ער איז גראדע נאך אוועק געפארן קיין ארץ ישראל אין שנת תרצ"ב-ג.

רבינו: יא, ער איז ארויס געפארן קיין ארץ ישראל (הגה"צ רבי יעקב זיל אבד"ק משאקעווע בנו של הגה"ק מומינגראד וחתנו של הגה"ק רבי שלום משאק לאנדאן ז"ל).

חתנו הגרתי'ל: ער האט פארקויפט דאס רבנות פאר דעם משאקעווער רב (הגה"צ רבי שלום אברהם זעלמנרייך ז"ל שהי' אח"כ רב דביהמ"ד דברי יחזקאל של הר"ק רבי מענדעלע מסטראפקוב ז"ל [הופער סט.] בויליאמסבורג), זיין שווער איז דאך געווען א קרוב פאר'ן שווער, ער איז געווען גארליצער ראש הקהל, ער איז רבי דוד'ל קשאנבערס א אייניקל.

האדמו"ר מקיוויאשד: כיבר את רבינו בברכת לחיים

האדמו"ר מקיוויאשד: לחיים טובים ולשלום.

רבינו: לחיים, מיט געזונט, דער אויבערשטער זאל העלפן מיט בריאות השלימות אויף אלע איברים.

האדמו"ר מקיוויאשד: אמן, אמן, מוזאל האבן נחת פון דורות און דורי דורות עד ביאת גואל צדק, מיר האבן א שותפות.

רבינו: יא, אוודאי, א שותפות פון די אייניקלעך (כי בנו של רבינו שליט"א הגה"צ רבי חיים צבי מייטלבוים שליט"א רב דקהל נצי חיים סיגוט בויליאמסבורג הוא חתנו של הגה"צ רבי חנני י"ט ליפא מייטלבוים שליט"א חתנו של כ"ק הגה"צ האדמו"ר מקיוויאשד ז"ל).

האדמו"ר מקיוויאשד: דער אויבערשטער זאל העלפן מוזאל זעהן נחת פון אלע קינדער.

רבינו: א גוטן טאג, זייט געזונט מיט בריאות השלימות און אלעס גוטן.

ורגיל היה האדמו"ר מטשאקעווע מאז להביאו לרבינו ז"ל ללבשו בכל שנה ביום הכיפורים, וכאשר קבלו רבינו הי' מרגלא בפומי' לומר בלהט אש קודש "אבנטו של כהן גדול" (לשון חמ"ל מס' יומאפ"ג מ"א).

כשנסתלק האדמו"ר מטשאקעווע נפל האבנט בירושה לבנו הגה"צ רבי משה הלברשטאם ז"ל, וכשרבינו בא לנחם האבלים שאל אודות האבנט, והיה רגיל ר' משה לשלחו מאר"י בכל שנה לרבינו ז"ל על יוהכ"פ כמנהג אביו ז"ל.

חתנו הגה"צ ר' חנני יו"ט ליפא מ"ב: ווען דער שווער איז געווען אין ארץ ישראל האט ער געוויזן פאר'ן שווער דעם דברי חיים'ס גארטל.

רבינו: נעכטן (אצל החופה) איז עס געווען (כניו של הגה"צ רבי משה האלבערשטאם ז"ל הביאו את האבנט מירושת אבותם לחלישו להחתן בעת רצון של החופה).

א' הנוכחים: דער רבי ז"ל פלעגט זאגן 'אבנטו של כהן גדול' אויף דעם צאנזער רבי'ס גארטל (מרן חק מצאנו הי' חוגר בה כב' ימי ראש השנה ביוהכ"פ ובהושע"ר ובפורים, ואחר הסתלקות מרן הדברי חיים עברה החגורה בירושה לבנו הר"ק רבי ברוך מארליין ז"ל, וממנו לבנו הגה"צ רבי סיני אב"ד זשמינגראד ז"ל, וממנו לבנו הגה"צ רבי יעקב אב"ד משאקעווע ז"ל, שהיה שהיה דר שנים רבות בניו יארק במחוז איסט סייד והי' משאילה לרבינו מדי שנה, וכמה פעמים בעת שהביאה הגה"צ משאקעווע לרבינו בער"ה נענה רבינו ואמר "אבנטו של כהן גדול".³

התקיימו ונפטרו בצעירותם, אז אמר לו אביו שיקרא אותו "סיני" אשר אותיותיה כמו אותיות "ניסן" והוא הר"ק ר' סיני אבד"ק זשמינגראד ז"ל (וכן נוהגין עד היום הזה נכדיו לקרוא סיני תחת ניסן).

3

עיי' בס' המאורינו חיל (במחור הספורים) ז"ל: שמעתי מהרה"צ רבי יעקב הלברשטאם ז"ל האדמו"ר מטשאקעווע והי' פעם חולה והרופאים סברו שהי' חולה בהמחלה הידועה, וכא רבינו ז"ל לבקרו ונסע דרך ב' שעות ומחצה לביה"ה, ורבינו ראה איך שהוא שבור למאוד, אהז בב' ידיו ואמר לו, 'משאקעווער רבי פארוואס זענט איר אזוי צובראכן?', אמר שרופאים מייאשים, אמר לו רבינו, 'טשאקעווער רב, איך זאג אייך צו איר וועט זיין געזונט און שטארק, איר זאלט גיין צו א גרעסערן דאקטער, ורבינו אמר לו לאיזה רופא ילך.

ואמר לו האדמו"ר מטשאקעווע, 'איך זאג אייך דעם אמת ר' ליפא ווען דער רבי האט מיר אנגעכאפט די הענט און געזאגט די ווערטער בין איך געווארן א נייער מענטש, א ברי' חדשה'.

למעשה עשה כעצת רבינו והלך לרופא גדול, והרופא אמר שיש לנתחו, וביקש מהרופא שיש לו דבר יקר שרוצה שיהיה אצלו בשעת הניתוח, והוא האבנט שהיה לו בירושה מבית אבותיו שהיה שייך להדברי חיים ז"ל, והניח האבנט תחת הכר בעת שעשו לו הניתוח, והכל עבר בשלום, והבריאי, ואח"כ לעת שנתרפא בא לרבינו ז"ל וכאות תודה אמר לו שהיה לו האבנט בעת הזאת, ונתנו לרבינו שיתפלל באבנט הזה, ואמר לרבינו שהיה לו בירושה מאבי אביו הר"ק מארליין בנו של מרן הדברי חיים, והיה בהאבנט חלק שהיה מהרב מארליין, והראה לרבינו איזה גארליין איזה צאנו, השיב לו רבינו, 'ס'מאכט נישט אויס דער גארליצער רב האט גארנישט פארדארבן,

ניחום אבלים ע"י הגאון רבי דן אונגארישער ז"ל

ראש ישיבת בית מדרש עליון מאנסי יע"א

אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א ע"פ אמו הרבנית הצ' ע"ה

יום א' פרשת דברים תש"ע לפ"ק

מיר געפארן א בחור אין מיינע יארן, כ'האב אים געקענט, זיין טאטע איז געווען פון די גרעסטע גבירים אין וויען, ווען מ'קומט אן אין שטאציאן און די באהן האט זיך אפגעשטעלט, זאגט מיר דער בחור, 'איך גיי דא ארונטער', פרגען איך אים אזוואו גייסטו? זאגט ער מיר אז ער וויל זעהן א שבת ביי רבי יואליש... (כ"ק מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל), דו וועסט זיך זייער פרייען דאס צו זעהן.

איך האב א מחותן וואס הייסט רבי ישראל חיים גרינוואלד, ער איז א אייניקל פונעם ערוגת הבושם, זיין טאטע איז געווען דער יארער רב (הגה"צ רבי יקותיאל יודא גרינוואלד ז"ל), ער האט מיר דערציילט א מעשה 'פלאי פלאים', דער ערוגת הבושם איז געווען דער מוהל פונעם סאטמארער רבי'ן ז"ל.

רבינו: יא יא.

הגר"ד: ער איז געווען אסאך עלטער - ווען די קינדער זענען אונטער געוואקסן, האט ער געזאגט קומט וועט איר פארן אויף א שבת צו רבי יואליש, ענק זאלן זעהן ווי אזוי ער פירט א שבת, ער האט גענומען די קינדער זיינע, אפילו ער איז דאך געווען דער מוהל זיינער, און דאך האט ער געזאגט 'איך וויל ענק זאלן זעהן ווי אזוי ער רעכט אפ א שבת'. ס'איז פלאי פלאים.

מיין שווער האט אמאל צוגערעדט דעם סאטמארער רבי'ן ער זאל קומען צו א זיצונג צו די מועצת פון די אגודה, איר קענט דאס גלייבן... ער האט אים צוגערעדט אז מ'דארף צוזאמנעמען די גדולים.

רבי אהרן (הגר"ר אהרן קאפלער ז"ל) איז נישט געווען צופרידן, און דער שווער איז געווען דער יושב ראש, און ער האט געמאכט די אסיפה.

רבינו: יא, דער שווער רבי ראובן איז געווען דער יושב ראש.

הגר"ד: ס'איז געווען אסאך רבנים, ער האט זיך עפעס צו ווערמלט מיט רבי אהרן... או רבי אהרן האט אנגעהויבן

רבינו: איר⁴ זענט א איידעם פון רבי ראובן (הגאון ר' ראובן גראוואסקי ז"ל ר"מ תורה ודעת וביהמ"ד עליון), און רבי ראובן איז א איידעם ביי רבי ברוך בער (הגאון ר' ברוך בער לייבאוויטש ז"ל מקאמעניץ).

הגר"ד: רבי ראובן האט געהאט גאר אסאך מיטן סאטמארער רבי'ן ז"ל, ער האט אסאך געשמועסט מיט אים. ער - רבי ראובן - האט געמאכט די מועצת, ס'איז נישט געווען קיין מועצת ביי די אגודה, ער האט עס געמאכט, האט ער געזאגט אויפן רבי'ן פון דעם איד האלט איך. ער פלעגט דאך רעדן מיט אים אסאך, האט ער געזאגט, כ'האב געזעהן ביי אים דריי זאכן, די ערשטע זאך - זאגט ער - אז אלעס וואס ער האט גערעדט איז אלץ געווען מיט א מקור פון א מדרש פון א גמרא, כ'האב זיך מיט אים געדונגען, אבער אלץ איז געווען פון גמרות און מדרש. די צווייטע זאך - האט ער מיר געזאגט - ער איז א מנהיג, ער איז געווען א מנהיג, ער ווייסט ווי אזוי זיך צו פירן. און די דריטע זאך - האט ער מיר געזאגט - אלץ וואס איך רעד מיט אים ווייסט ער - דער שווער האט אויך אלץ געוואוסט - און יעדער זאך ווייסט ער אויך.

ווען מיין שווער איז נישט געזונט געווארן, איז ער אים געקומען מבקר חולה זיין - ביי מיר אין שטוב - ווען ער איז אוועק געגאנגען האט ער אים געזאגט 'דער באשעפער זאל איך שיקן א רפואה שלימה, און איר זאלט נאך קענען פירן מיט מיר אזעלכע וויכוחים אזוי ווי אמאל...!'

רבינו: כזעה אז איר זענט נישט פון די ליטא.

הגר"ד: איך האב געוואוינט אין וויען, און איך בין אמאל געווען אויך אין בעלזא, אלס יונגל בין איך געפארן קיין בעלזא, און אויפן וועג אהיים פארנדיג פון בעלזא צוריק קיין וויען, בין איך געפארן דורך טשעכסלאוואקיי, איז מיט

⁴ הגר"ד ז"ל אשר ישב באהלה של תורה כל ימיו, ולימודה לפני בניו, נפטר בשבוע זו יום א' פרשת לך לך תשע"ב, תנצב"ה.

נאכמיטאג איז ער געקומען – איך לאז אויס די מעשה וואס פעלט נישט אויס – און דערציילט אז די וואך איז געווען א אסיפה וועגן בויען א מקוה, אז מ'דארף בויען א מקוה, אסאך רבנים זענען דארט געווען, און איך – אזוי זאגט ער אויף זיך – בין אויך געווען דארט, און דער סאטמארער רבי איז געווען. צום סוף איז אנגעקומען הרב ווייסמאנדל פון נייטרא (הגאון רבי מיכאל בער ווייסמאנדל ז"ל) האט ער פארגעלייגט א אינדזשינירענץ פלען ווי אזוי צו בויען די מקוה, ער האט זייער גוט פארשטאנען צו דעם.

רבינו: יא.

הגר"ד: האט רבי יעקב קאמינעצקי געזאגט, 'איך קען דאך אביסל, און ביז העלפט (מפרטי בנין המקוה) בין איך נאך מיטגעגאנגען, אבער דער סאטמארער רבי איז מיטגעגאנגען ביזן סוף'.

רבינו: אלעס ליגט אין די תורה.

א' הנוכחים: ס'שטייט פונעם גר"א – דער פאת השולחן ברענגט עס אין די הקדמה – כל החכמות הנצרכים לו להאדם מונחים בהתורה הק'. און ער רעכנט אויס אויך חכמת הנדסה.

הגר"ד: ער האט אלעס געקענט.

והזכיר הגר"ד את הנגיד ר' לייבל ראפאפארט ז"ל מהנגידים הראשונים שתמכו במוסדות רבינו הק' בבואו לאמריקא, וזכור לטובה בחירות להחזקת המוסדות (פ' ויצא שנת תשנ"ב) בתוך דברות קודש שדרש רבינו במסיבה בביתו, וזכור גם במכתבים דברי יואל. ובזכרוננו איך שרבינו ה' בא לבית ר' לייבל הנ"ל.

וסיים בנחמה.

צו רעדן שארפער, ונפרד רבינו 'אה, א אגודה ויצונג, א גומע נאכט'. דער שווער האט דאך געארבעט ער זאל קומען, און ער האט זיך צו ווערטל'ט מיט רבי אהרן.

רבינו: אין וועלכע יאר איז דאס געווען?

הגר"ד: מיין שווער איז שוין אין די 50'ער יאר (שנת תשי"ו) קראנק געווארן, אין וועלכע יאר איז דער סאטמארער רבי געקומען?

רבינו: ער איז געקומען ראש השנה תש"ז, למספרם איז עס געווען סוף 46'.

הגר"ד: איז די אסיפה מסתמא געווען אום 48' אדער 49'.

רבינו: אום 48' איז געווען דעמאלטס די הקמת המדינה, שנת תש"ח.

א' הנוכחים: דעמאלטס האט מען פארהאנדלט וועגן דעם.

הגר"ד: אז מ'האט איינגעלאדנט דעם רבין איז ער געקומען.

ער האט זיך זייער געהאלטן מיט מיין שווער, דער שווער איז געווען דער יושב ראש פון די מועצת, ער האט אויך געמאכט דעמאסטראציעס, האט דער סאטמארער רבי געזאגט פאר זיינע אידן 'גייט'ס צו די דעמאסטראציע, און ווען רבי ראובן רעדט זאלט איר צוהערן, און נאכדעם גייט אלע אוועק'. ער האט נישט געוואלט מ'זאל הערן וואס די אנדערע זאגן.

כ'זועל דערציילן א שיינע מעשה וואס כ'האב געהערט פון רבי יעקב קאמינעצקי (ר"מ תורה ודעת וביחיד עליון), ער פלעגט קומען ווייט'ן מיין שווער, ווען ער איז געווען קראנק איז ער געקומען אסאך מאל ווייט'ן. איינמאל

ביקור כ"ק אדמו"ר מצאנז זמיגראד ב"פ שליט"א

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

ערש"ק פרשת כי תבוא תשע"א לפ"ק

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: די גמרא זאגט דאך (קידושין לז. והוא שיטת איסי בן יהודה) אז מ'דארף אויפשטיין אפילו פאר א אלטן גוי.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד הראה על א' המלוים

אשר רבינו שאל עליו

רבינו קיבל את פניו בכבוד

רבינו: וואס מאכט מען עפעס?

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: ברוך ה', מ'עלטערט זיך.

רבינו: איז דאך גוט.

ואמר [בצחות]: כ'זויים נישט צי ער איז געווארן מיין גבאי, צי איך בין געווארן זיין גבאי, כ'זויים נאכנישט פונקטליך... **רבינו**: מ'זאגט נאך אז דער שינאווער רב האט געזאגט אויף דער עלטער, אז ער האט שוין נישט כח משמש צו זיין אזויפיל גבאים... ער האט געהאט עטליכע משמשים.⁵

כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל, אז נאך די הסתלקות פונעם עמרת צבי (בשנת תקצ"א), איז זיין איידעם רבי הירצל (הרח"צ ר' נפתלי הירץ לאבין ז"ל) געווארן ממלא מקום אין זידיטשוב. און רבי אייזיקל זידיטשוב'ער – וואס איז געווען א ברודער'ס א ווהן – איז ארום געפארן נאך געלט. ולימים האט זיך עס טאקע אויסגעשטעלט, אז ס'האט אנגעהויבן צו פארן א גרויסער עולם חסידים צו רבי אייזיקל, און ער איז געווארן מפורסם אין די וועלט אלס דער זידיטשוב'ער רבי.

און ס'איז געוועהן דעמאלטס נאכדעם וואס דער ריזשינער איז ארום געקומען פון רוסלאנד, און איז אריבער געקומען קיין עסטרייך, זענען געפארן אלע רבי'ס קיין סאדיגער, און רבי נפתלי הירצל האט זיך אויך געגרייט צו פאהרן, און רבי אייזיקל זידיטשוב'ער האט אויך געהאט חשק צו פאהרן, נאר אויף שפעקן האט ער נישט געהאט, האט ער געבעטן ביי רבי הירצל ער זאל איהם מיטנעמען, ס'קאסט דאך שפעקן ס'קאסט דאך אסאך געלט, וויל ער פאהרן מיט איהם, האט ער איהם געבעטן איך וועל זיין גבאי, האט ער מסכים געווען, זענען זיי טאקע געפאהרן ביידע, רבי הירצל איז געוועהן דער רבי, און רבי אייזיקל איז געוועהן גבאי.

5

ידוע שהרה"ק משינאווא הי' לו הרבה גבאים, וכשהי' א' מתאונן שאין לו פרנסה, אמר לו שיבוא אצלו להיות לו לגבאי, אפילו איך האב שוין א גבאי וועט זיין נאך א גבאי, ואכן הי' לו הרבה משמשים, בעיהם: רבי שלמה זלמן סאנדער (שהי' נקרא ר' זלמן גבאי), רבי אנטשיל גבאי, רבי אברהם'לע גבאי (ר' אברהם'לע פלאטשער), ועוד.

ועי' בס' י"ג אורות (ח"א עמ' קי"ח) שא' משמשי הרה"ק משינאווא הי' הרה"ח ר' אלטער געווייזן ז"ל, מתחילה לא רצה הרה"ק לקבלו כמשמש, אך היות שחיפש מומה להתפרנס עשה תחבולה שלקח עגלה מלאה חול ועבר על יד הלון הרה"ק משינאווא כאילו מובילם למכירה, וכשהבחין בו הרה"ק משינאווא לא הי' יכול לסבול שנכד הרה"ק הרבי ר' אלימלך יעסוק במלאכה בויה, והחליט לקבל אותו למשמש.

זענען זיי געפאהרן אהין און אנגעקומען קיין סאדיגער, און גענאנגען מקבל פנים זיין דעם ריזשינער, ווען מ'איז אריינגעקומען, איז דאך אריינגעקומען קודם רבי הירצל, און נאכדעם איז אריינגעקומען רבי אייזיקל, איינער האט זיי פארגעשטעלט דאס איז דער זידיטשוב'ער רבי און דאס איז דער גבאי. זאגט דער ריזשינער 'מיר געפעלט בעסער דער גבאי'.

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: דער דברי חיים איז געבוירן דאס זעלבע יאר פונעם ריזשינער (לערך שנת תקנ"ז), נאר דער דברי חיים האט מארדך ימים געווען מיט א פינעף און צוואנציג יאר מער (שהרה"ק מריזשין ז"ל נסתלק בשנת תרי"א, והרה"ק מצאנו ז"ל נסתלק בשנת תרל"ז).

דער דברי חיים איז אסאך מאל געווען ביים ריזשינער.

רבינו: אסאך מאל, נישט איינמאל.

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: יא יא, אסאך מאל איז ער געווען, ער איז געווען אפילו דער שדכן צווישן די רעביצין פונעם רבי ר' הערש רימאנאווער (הרבנית הצ' מרת מלכה ע"ה) מיטן ריזשינער.

דער דברי חיים איז אסאך געפארן צו רבי'ס.

רבינו: כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז אויף שבת פרשת 'פרה' איז ער אלץ געפארן, און געזאגט אז 'שבת פרה' דארף מען זיין ביים צדיק הדור.⁶

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: דער גארליצער רב האט געזאגט, איך בין געפארן מיט מיין טאטן צו אכציר רבי'ס, ס'איז געווען אזעלכע רבי'ס וואס ווען איך וואלט געקענט וואלט איך געגאנגען צו זיי צופים צעהן מייל, און ס'איז געווען אזעלכע רבי'ס וואס ווען איך וואלט געקענט וואלט איך זיי געגעבן א קאפ, אז זיי וואלטן געפלויען (וכידוע שהי' מדבר בלשונות הרפסים), אזוי האט ער שוין געזאגט בימיו.

רבינו: דער שינאווער רב איז זייער אסאך ארום געפארן נאנט און ווייט.

6

עיין בס' י"ג אורות (ח"א עמ' ס"ד) שהרה"ק מצאנו היה נוסע על שב"ק פרשת פרה להרה"ק בעל דרע קודש מראפשיץ ז"ל, ואח"כ נסע לחתנו ממלא מקומו הרה"ק רבי אשרל מראפשיץ, וכן נסע להרה"ק הארי' דבי עילאה ולאחר הסתלקותו נסע להרה"ק הרבי ר' הערש מרימאנוב זי"ע, עיי"ש.

דער באבובער רב (הגה"ק מהר"ש הראשון ז"ל) האט געזאגט אויפן שינאווער רב, 'דעם פעטער'ס שורש נשמה, איז פון זידי בנסוע, און מיין שורש נשמה איז פון זבנוחה'.⁷

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: רבי אייזיקל קאמארנער שרייבט אז די צדיקים פלעגן זייער אסאך ארום פארן.

והזכירו שהרה"ח ר' אברהם ווידער שליט"א ראש העיר קרית

יואל עורך בביתו במוצש"ק מסיבה לטובת בנין ביהמ"ד

צאנז זמיגראד

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: מ'האלט נאך אינמיטן בויען דאס בית המדרש.

רבינו: מ'האט נאכנישט גומר געווען?

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: מ'האט עס שוין געקויפט (המקום הסמוך לבית המדרש), נאר די פערמזיט'ס שלעפט זיך לאנג, כ'האף אז בקרוב איז'.

רבינו: שוואגים בתפילה ומבקשים רשיון... (סליחות ליום שני).

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: ס'איז געווען א הוה אמינא אז ס'זאל זיין גרייט אויף די הייליגע מעג, אבער עס זעהט שוין נישט אויס אזוי.

רבינו: אויב מ'האט נאכנישט אנגעהויבן צו בויען, דארף מען האבן דעם 'איש חסיד היה...' (שוכה ע"י אליהו הנביא שבאו אליו מלאכי מעלה, ובנו את הבית בלילה אחת).

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: אז מ'האט געלט קען מען עס ערלעדיגן אפילו אן דעם איש חסיד היה...

רבינו [בצחוק]: יא, פאר געלט ווערט מען היינט א תלמיד חכם און א איש חסיד, אלעס...

איבערצובויען א בית מדרש ברויך מען אסאך געלט, ס'זאל זיין ראוי'ה להתכבד, די משנה זאגט (שבת פ"ב מ"א) הבונה כמה יבנה ויהא חייב, כל שהוא... אזוי זאגט די וועלט א ווערטל (שכמה יבנה האדם ויהי בעל חוב, כל שהוא, שאפילו ע"י בנין כל שהוא נעשה האדם בעל חוב).

7

ע"י בסי' י"ג אורות (ה"א) שדרכו בקודש של מרן הגה"ק משינאווא היה לנסוע הרבה, ואמר פעם על עצמו, דאיתא בספ"ק שכל יהודי יש לו שורש נשמתו מאות אחד בתוה"ק, ושורש נשמתו הוא מהג' הפוכה של "ויהי בנסוע", ואמר על זה הרה"ק רבי שלמה'לע מ'באבוב זי"ע (בנו של אחיו הגה"ק רבי מאיר נתן האלבערשטאם זי"ע בנו השלישי של מרן הק' מצאנז זי"ע) שהוא אין דרכו בכך אלא יושב בביתו תדיר ולא אהב לנסוע משום ששורש נשמתו הוא מאות ו' של "ובנה יאמר".

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: כ'האב יעצט געזעהן אין ישמח משה (פ' כי תבוא) אז אויפ' דארין ישראל מחכים וואס די גמרא זאגט (בבא בתרא קנ"ה), קען מען פילן אין די בתי כנסיות אין די בתי מדרשות, אזוי ווי די גמרא זאגט (ברכות ה.) היינו דאחני להו, וז"ל הגמ': אמרו ליה לרבי יוחנן איכא סבי בבבל, תמה ואמר למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה כתיב (דברים יא כא), אבל בחוצה לארץ לא, כיון דאמרי ליה מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, אמר היינו דאחני להו).

רבינו: ס'איז על שם העתיד, אזוי זאגט דער מהרש"א וכתב המהרש"א בביאור דברי הגמ' הנ"ל, על פי מה שאמרו חז"ל (מגילה כט.) עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל. ולכן יש לבתי כנסיות דין ארץ ישראל על שם העתיד, וכיון דהו' מקדמי ומחשכי לבי כנישתא, נחשב כאילו הם על האדמה וזכו לאריכות ימים, עכ"ל).

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: דער ייטב לב זאגט די וואך, והיה כי תבוא, והיה איז לשון שמחה, אז מ'דארף זיך פרייען גלייך ווען מ'קומט אריין אין ארץ ישראל, אפילו ווען כ'האב עס נאכנישט כאילו כ'האב עס שוין.

רבינו: ער ברענגט דארט אראפ אז בשעת ווען מ'איז מתאבל על ירושלים דארף מען זיך שוין פרייען.⁸

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: דאס פלאץ איז שוין דא, ס'שטייט ליידג גרייט צו בויען.

רבינו: על שם העתיד איז עס שוין פול...

רבינו כיבוד לברך על הפירת

ודיברו מפטירת הגה"ק רבי ברוך מגארליץ ז"ל

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: דער גארליצער רב איז נפטר געווארן אין שנת תרס"ו, דער שינאווער רב איז נפטר געווארן תרנ"ט, און דער גארליצער רב איז נפטר געווארן שפעטער אין שנת תרס"ו.

רבינו: שנת סתר"ו, דער שינאווער רב האט דאך געזאגט אז אין דעם יאר איז א זמן פקידה פאר די גאולה שלימה,

8

עיי"ש שמדייק לשון חז"ל שאחרי כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה, ולא אמר 'זוכה ורואה', אלא המונה שהמאמין בהגאולה יתחזק באמונה שלימה וחזקה כאילו כבר הדבר למראה עיניו, ואז זוכה שהקב"ה נוטע בלבו אמונת אמת עד שזוכה ורואה תיכף בנחמתה, עיי"ש.

שנת סתר"ו י'ושר (הזכירו כ"ק מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל בדרשת כל נדרי בשנת תשכ"ז - ע"י בדברי יואל ליוהכ"פ דרוש ל"ט).⁹

האדמו"ר מצאנז ומיגראד: ער האט געזאגט אנהייב תרנ"ט אז מ'גייט אין די 'שבע שבו בן דוד בא' (ע"י בעהרה הקודמת).

א' הנוכחים: דער נאסאדער רב איז געזיצן א יאר צי צוויי אין שינאווא.

האדמו"ר מצאנז ומיגראד: יא, ער איז נאך די חתונה געווען א גאנץ יאר אין שינאווא.

רבינו: כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז דער נאסאדער רב איז געווען אין צאנז, און היות אז זיין פאטער רבי משה ארי' (הראש הקהל דסיגוט) איז געווען אן עושר, האט ער זיך ערלויבט און זיך געקויפט א עליה, נאכדעם האט ער איבער געקלערט וואס גייט דא זיין, דער הייליגער רב האט דאך געליינט אין די תורה, און ער וועט ארויפקומען אויף די בימה, דער הייליגער רב וועט ליינען, און ער דארף מאכן א ברכה אויף די תורה, ער קען נישט... ווי אזוי קען ער מאכן די ברכה ווען דער הייליגער רב שטייט דארט? אבער ער האט דאך שוין געהאט געקויפט די עלי, איז ער צוגעגאנגען צום גבאי' און ער זאגט אים אז ער האט טאקע געקויפט די עלי אבער ער שפירט אז ער קען נישט עולה זיין, ער האט א פחד. דער גבאי קוקט אים אזוי אן, פריער האסטו געקויפט אן עלי און יעצט ווילסטו צוריק

9

ידוע כי הרה"ק משינאווא ז"ל אמר ששנת תרס"ו הוא שנת פקידה לביאת הגואל ועוד את הציבור על זה, וידוע שאמר רמז על שנת תרס"ו: 'כוו"ו' תתקט"ו אות ו' שהוא רומז על מדת יסוד, שש מאות ששים ושש. ובשנת תרנ"ט בראש השנה האחרון לחייו של הרה"ק משינאווא צוה מרן להכריז שהיות והגענו לשבע שבו בן דוד בא, על כן בקשתו מהעולם שיתפללו בעדו, שיאריך ימים עד אז ותצמח טובה מזה להעולם.

[ובספר פי צדיק מביא שהרה"ק משינאווא העיד שאביו הק' מצאנז גם החזיק ששנת תרס"ו הוא שנת התעוררות הגאולה ועת פדיון, וסיפר כי פע"א היה רבי יעקב פיש - המשכ"ק של הרה"ק רבי אייזיק מקאליב זי"ע אצל אביו מרן הדי"ה, והיה אז זקן מופלג בן מאה ותשע שנים, ואמר הדי"ה - אם יהיה לנו אריכות ימים כמו רבי יעקב וועלן מיר דערלעבן משיח'ו, וסיים מרן הק' משינאווא שעל פי החשבון של שנות אביו נמצא שהיה בן מאה ותשעה שנים בשנת תרס"ו, ומזה הביא ראיה שאביו גם החזיק שנה זו לשנת גאולה].

ציעה? האט ער פארשטאנען אז ער האט חרטה דערויף ווייל ער וויל זיך שפארן דאס געלט, זאגט ער איהם 'דו קענט נישט צוריק דרייען נאכדעם וואס דו האסט שוין געקויפט'. אבער ער האט זיך ממש געבעטן ביים גבאי' אז ער קען נישט עולה זיין נעבן דעם הייליגן רב.

דער גבאי האט אים אבער נישט געוואלט ארויסלאזן, זאגט ער אים 'ווייסטו וואס? דו וועסט גיין הגבה, דארט דארף מען נישט מאכן קיין ברכה. האט ער געענטפערט, 'גוט, איך וועל גיין הגבה, און ער איז געווען צופרידן. נאכדעם האט ער זיך מיישב געווען, וואס? ער וועט גיין הגבה? ער וועט שטיין נעבן הייליגן רב, דער הייליגער רב וועט איהם אנקוקן און ער וועט אויפהייבן די ספר תורה? ער וועט דאך גלילה פאר פחד אראפלאזן די ספר תורה, בקיצור, ער קען נישט גיין הגבה ער קען נישט. גייט ער צוריק צום גבאי' און ער זאגט אים אז ער קען נישט גיין הגבה, ס'איז נישט מעגליך, דער גבאי פרובירט זיך צו דינגען מיט אים, אבער ער האלט זיך ביי זיינס אז ער האט מורא. זאגט אים דער גבאי, 'ווייסטו וואס, דו וועסט גיין גלילה, דארט דארף מען נישט מאכן קיין ברכה, מ'הייבט נישט אויף די ספר תורה, זאגט ער, 'גוט, ער האט אנגענומען אז ער וועט גיין גלילה'.

ווען ס'איז געקומען דערצו, מ'האט אים אויפגערופן צו גלילה, ער איז ארויפגעקומען צו די בימה, און דער הייליגער רב איז דארט געשטאנען, און ער גייט צו צו די ספר תורה און געמאכט גלילה, ס'האט אים געווארפן אלע אברים פאר פחד, און דער דברי חיים שטייט דארט און קוקט אים אזוי אן, ווי אזוי ער גייט צו צו די ספר תורה מיט א ציטער, זאגט ער איהם 'זונגערמאן, וואס ביסטו אזוי דערשראקן? אז מ'האט מורא ליינט מען קריאת שמע...!'

האדמו"ר מצאנז ומיגראד: כ'האב עס געהערט פונעם שווער (כ"ק הגה"צ ר' משה ארי' האלבערשטאם ז"ל האדמו"ר מנאסאד ורב דקהל מאור יהושע דנאסאד בויליאטסבורג), און אביסל א אנדערן נוסח.

רבינו: ווי אזוי האט איר עס געהערט?

האדמו"ר מצאנז ומיגראד: אז דער נאסאדער רב האט געזאגט 'אז ער האט נאר געגעבן א קוק, איז מיר געפאלן א פחד, און איך האב זיך שוין דערשראקן, אז כ'האב חרטה געהאט אויף די גלילה אויך'.

רבינו: כ'האב עם אזוי געהערט פונעם טאטן.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: ער איז געווען א לאנגע צייט ביים שינאווער רב, און דער פאטער (הצדיק ר' משה ארי' זל) האט געשריבן א בריוו צום שינאווער רב 'היתכן ער לאזט איבער די שטוב, און קומט נישט אהיים, האט אים דער שינאווער רב געזאגט ער זאל אהיים פארן. ווען ער איז אהיים געפארן האט ער נישט געקענט די שטוב. דער פאטער האט זיך דערשראקן, איז ער אריבער צום ייטב לב, און זיך אויסגערעדט אז ער ווייסט נישט וואס איז מיט אים געשעהן, 'עם איז אהיים געקומען א יונגערמאן, און ער קען נישט זיין שטוב, האט אים דער ייטב לב געזאגט 'דו דארפסט נישט מורא האבן, ווען מ'גייט אריין אין עבודת ה' איז מען אזוי, איך בין אויך געווען אזוי, און מיט די צייט לאזט עס נאך'.

רבינו: כ'האב געהערט פונעם טאטן ז"ל אז דעם נאסאדער רבי'ס פאטער רבי משה ארי' פריינד איז געווען א בעלזער חסיד כידוע, און דער זון דער נאסאדער רב אים האט געצויגן צו פארן קיין צאנז, און דער פאטער רבי משה ארי' האט געוואלט אז ער זאל פארן קיין בעלזא צו רבי יושע'לע ז"ל.

רבי משה ארי' האט מורא געהאט איבערגעגעבן דאס געלט פאר הוצאות הדרך פארן זון, ווייל ער האט מורא געהאט אז ער וועט דאס נוצן צו פארן קיין צאנז, ער האט אים נישט געטרויעט, האט ער געגעבן דאס געלט פאר

איינעם וואס זאל מיטפארן מיט איהם און יענער זאל זעהן אז ער זאל פארן קיין בעלזא. אזוי איז ער געפארן קיין בעלזא און ער איז דארט געווען איבער שבת, אויפן וועג צוריק האט ער דאך געהאט חשק צו פארן קיין צאנז, האט ער זיך אנגעהויבן צו שפארן מיט זיין באגלייטער אויף וועלכן וועג ער זאל פארן אהיים קיין סיגעט, מ'האט געקענט פארן אויף צוויי וועגן און דער נאסאדער רב האט געוואלט פארן דורכן וועג וואס איז נענטער קיין צאנז. און דער באגלייטער האט נישט געוואלט, ווייל ער האט געוואוסט אז זיין פאטער האט נישט געוואלט ער זאל פארן קיין צאנז, און ער האט געזאגט 'אז איך בין שוין דא אין בעלזא, קען איך שוין פארן דורך צאנז'. איז געבליבן אז מ'וועט גיין פרעגן דעם בעלזער רב רבי יהושע'לע דורך וועלכן וועג זיי זאלן אהייםפארן, און זיי זענען אריינגעגאנגען און געפרעגט דעם בעלזער רב. זאגט דער בעלזער רב, 'אודאי זאל מען פארן יענעם וועג, ווייל דאס איז דאך נענטער קיין צאנז...'

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: זיין שורש נשמה איז געווען אין צאנז, כמילא האט ער געדארפט פארן קיין צאנז.

ונפרד רבינו ממנו בכרכה: א גוט שבת, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל האבן הצלחה און סייעתא דשמיא און אלעס גומן.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: יישר כח, א כתיבה וחתימה טובה און א גוט געבענטשט יאר.

ביקור גומלין של כ"ק מרן רבינו שליט"א אצל כ"ק אדמו"ר מצאנז זמיגראד ב"פ שליט"א

אצל המלוה מלכה שנערכה לכבודו אצל הרה"ח ר' אברהם ווידער שליט"א

מוצש"ק פרשת כי תבוא תשע"א לפ"ק

רבינו: ס'קען זיין אז ס'איז דא א הפסק און מ'ליינט א פרשה אין די תורה, ווייל דאס וואס מ'ליינט אין תורה איז מהפך מקללה לברכה (עי' ויקר' פל"ה ס"א), און דאס איז דער טעם פונעם הפסק, ווייל די תורה איז מהפך מקללה לברכה, מיזאל קענען זוכה זיין צו די ישועה.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: דער רבי ז"ל זאגט (דברי יואל פ' נצבים דף קפ"א) אויף תוס' וואס זאגט (מגילה לא): פארוואס איז דא א הפסק צווישן כי תבוא און ראש השנה, אלין תכלה שנה וקלותיה מאכט מען א הפסק, זאגט דער רבי אז וועגן דעם איז דא א הפסק, צו ווייזן אז איך די וואך קען מען נאך זוכה זיין צו תשובה און צו די גאולה שלימה.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: מ'זאגט דאך פון צדיקים, אז די קללות אליינס זענען ברכות.

רבינו: יא, דאס איז דורך די כח התורה, דורך די תורה איז מען מהפך מקללה לברכה, אזוי ווערט עס א ברכה, און דערפאר דארף מען מפסיק זיין.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: געווענליך זאגט מען שוין סליחות פריער, היי יאר זאגט מען נאר פיר טעג.

רבינו: היי יאר דארף מען אויפמוהן אין פיר טעג וואס א אנדערער מאל מוט מען אויף אין אכט טעג, אזוי ווי ווען ראש השנה איז דינסטאג איז דא אכט טעג סליחות.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: כ"ה אלול איז דער ערשטער טאג פון בריאת העולם, אין ארץ ישראל האלט מען עס אויך פאר רבי אלעזר בן רבי שמעון יארצייט.

רבי מיכל זלאטשובער'ס יארצייט איז אויך כ"ה אלול (נסתלק בשנת תקמ"א), אונז זענען מיר אייניקלעך פון אים.

רבינו: רבי מיכל זלאטשובער איז נסתלק געווארן פון גרויס דביקות, שלש סעודות האט מען געדארפט שטיין נעבן אים און אכטונג געבן ער זאל נישט אויסגיין פון דביקות, און ווען מ'איז אוועק געגאנגען, איז ער נסתלק געווארן פון גרויס דביקות.¹⁰

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: ער האט געזאגט דעם וויד"ק 'בהאי רעוא איסתליק משה'.

רבינו: רבי מיכל'ע זלאטשובער פלעגט צו דאווענען שפעט, ער איז געווען דער ערשטער רבי וואס האט

געדאוונט שפעט, האט ער געזאגט, אז ער דאוונט שפעט ווייל ער שטייט אויף שפעט, איז פארוואס שטייט ער אויף שפעט, ווייל ער לייגט זיך שפעט, און פארוואס לייגט ער זיך אזוי שפעט, ווייל מ'דארף וויסן וואס וועט זיין ווען מ'וועט אויפשטיין, ווען מ'לייגט זיך שלאפן דארף מען זיין גרייט אז מ'וועט נישט אויפשטיין, 'בידך אפקיד רוחי', וועגן דעם האט ער זיך צוגעגרייט לאנג צום שלאפן.

*

האדמו"ר מצאנז זמיגראד כיכר את רבינו בברכת לחיים

רבינו איחל לו רב ברכה והצלחה

וגם לבעל האכמניא דה"ח ר' אברהם חי' ולכל המומים

רבינו: מ'זאגט אז דער דברי חיים האט געזאגט פאר'ן באבובער רב (הנה"ק מהר"ם ז"ל), ער זאל נישט עסן מלוח מלכה מוצאי שבת, וועט ער שפירן א טעם פון שבת ביז זונטאג, האט ער געזאגט 'איך שפיר נישט קיין טעם...'. אזוי האט דער באבובער רב געזאגט אויף זיך.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: מ'זאגט אז רבי הערשעלע ליסקער האט אויך געגעסן 'מלוח מלכה' זונטיג, און האט דעמאלטס געזינגען זמירות פון מוצאי שבת.

א' הנוכחים: ביים רבי'ן ז"ל (מון רבינו בעל דברי יואל ז"ל) איז איינמאל געווען אין א מוצאי יום כיפור, ווען מ'האט אריינגעברענגט די סעודה, האט ער געזאגט אז ער קען נישט עסן, מ'האט זיך געבעטן ביי אים ער זאל עסן, אבער ער האט נישט געוואלט, ס'איז געווען בסוף ימיו, צופרי נאכ'ן דאווענען האט ער געזאגט מ'זאל ברענגען די סעודה פון מוצאי יום כיפור ווייל דער דברי חיים האט אויך אסאך מאל געזאגט צופרי 'איש חסיד', און מוצאי יום כיפור איז דאך א מצוה צו מאכן א סעודה, האט ער געזאגט אז איך האב נישט געקענט נעכטן בשום אופן עסן, ווייל איך עסן די סעודה בייטאג.

האדמו"ר מצאנז זמיגראד: ס'איז געווען פון די פריערדיגע צדיקים וואס האבן אריינגעצויגן אינעם זונטאג פון שבת, דער נאסאדער רב ז"ל האט יעדע וואך געפירט 'שלש סעודות' ביז חצות, ער פלעגט זינגען 'בבואו מאדום' אפאר שעה, נאכאמאל און נאכאמאל, דער עולם איז אנשלאפן געווארן... און ער איז געגאנגען אין מקוה און ער איז נאך צוריק געקומען, און ווייטער געפירט.

10

כן מבואר בכתבי הרה"ק מקאמארטא בתיב מצוותיך (שכל אמונה אות ט) וז"ל: 'שבתות היום שמת הרה"ק מורי"מ מולאטשוב ז"ל זו היתה פתאום בעת רעוא דרעוין בעת הילוכו אנה ואנה בדביקות נפלא בחדר שלו, ואמר: "בהאי רצון איסתלק משה" כי לערך שני שנים קודם פטירתו היו צריכים לשמור אותו שלא תצא נשמתו מרוב דביקות בורא, כי היה דרכו לילך אנה ואנה עד שפניו היו בוערים כמראה הלפידים וכו', והיה צריך שמירה יתירה, והיה דרכו לאכול סעודה שלישית בחדרו המיוחד עם איהו מבני, ואח"כ היה הולך לבית מדרשו לומר תורה ושניות ותשכחות עד שגמר הסעודה שם, ובעת הזאת לא היה עמו שום אדם, והיה רץ בחדרו אנה ואנה ואמר כנ"ל [בהאי רצון אסתלק משה] עד שבאתה בתו, וראתה כי אביה הקדוש נמצא במצב של דביקות נפלאה וקוק לרחמים מרובים שישאר בזה העולם, מיד רצה ואמרה לאחיה הצדיק מו"ה יצחק מראדוויל, ורץ לחדרו ותפסו אותו בלבלול ולהורידו מדביקות, ונפל על שכמו ואמר שמע ישראל וכו', ויצאה נשמתו הק' בטהרה.

ער האט געהאט אין דעם א ענין געבויט פון א בני יששכר
(מאמרי השבתות, מאמר ב')
רבינו: ל"א שעות.¹¹

ביים דברי חיים איז אלע זאכן געווען ביי אים אמאל אזוי
און אמאל אזוי, אמאל איז ער אריינגעקומען ראש השנה
אין בית המדרש און איז צוגעגאנגען צו די בימה און
געמאכט די ברכה, און האט נישט געזאגט 'למנצח' און 'מן
המיצר', נאר צוגעגאנגען און געזאגט די ברכה, האט דער
שינויער רב געזאגט 'קיינער זאל זיך נישט אפערנען פון
דעם, דער טאטע האט שוין דעמאלטס אזוי געברענגט פאר
די מצוה פון תקיעת שופר, אז ער האט זיך שוין נישט
געקענט איינהאלטן און נאך זאגן קודם 'למנצח', אבער
יעדער זאל יא זאגן.

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: ער האט געהאלטן אז ס'איז
דא זאכן וואס נישט אייביג מוז מען זאגן, לא תעשון 'כך' לה'
אלקיים (דברים יב, ד).¹²

אין באבוב זאגט מען אז דער דברי חיים האט נישט
געליינט די נשיאים (מ"ה ניסן עד י"ב ניסן), אונז ליינען מיר
דאך אין א ספר די נשיאים, און זיי זאגן אז ער האט נישט
געליינט. ס'זעהט אויס אז ס'האט איינמאל פאסירט אז ער
האט נישט געליינט.

רבינו: לדוד ה' אורי (מזמור כ"ז שבתהלים שנהגו לאומרו מרה אלו
עד שמחת) האט ער אויך נישט געזאגט.¹³

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: אין לובלין האט מען עס
אויך נישט געזאגט, אין פאשיסחא אויך נישט.¹⁴

ונפרד רבינו ממנו בברכה: א גוטע וואך, א שמחה/דיגע
וואך, א גוט געבענטשט יאר, הצלחה און סייעתא דשמיא,
זיצן מיט הרחבת הדעת על התורה ועל העבודה, און א
כתיבה וחתימה טובה.

הארמו"ר מצאנו זמיגראד: אמן, א כתיבה וחתימה
טובה, א גוט געבענטשט יאר. א גוטע וואך.

12

כ"ק מרן רבינו שליט"א הוכיח ענין זה של לא תעשון 'כן', אצל מעמד
קידוש החמה בערב פסח שנת תשס"ט, ובתוך דבריו אמר: עובדא
ידענא, כי פעם אחת נכנס אל הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע אחד
מתלמידיו מבני היכלא קדישא, ובידו הנהגות טובות שסידר עצמו
להתנהג בהם מידי יום ביומו, וביקש הסכמתו של רבו, ואחרי שקרא
רבו כל ההנהגות הוסיף בהם שתי תיבות "ולפעמים להיפך".
(ובאזהרות של רביה"ק מלובלין זי"ע הגדפס בריש ספרו זאת זכרון,
כתב בסיום ההנהגות וז"ל, על כל הג' יש להם ענפים עד אין קץ
ותכלית, ולפעמים צריך להתנהג להיפך, וכמו שאמר שלמה המלך
(קהלת ג א) עכ"ל - [ועי' בס' מהרש"ג על התורה (פ בשלה) מקור הענין
וביאר בוה דברים נחמדים].

13

עי' בשו"ת דברי משה (מהר"צ רבי משה האלבערשטאם זצ"ל - סי' ל"ד) שכתב
ביאור רחב במנהג זקינו הק' מרן הדברי חיים זי"ע, שלא אמר לדוד ה'
אורי.

14

עי' בשו"ת דברי משה (ה"י) שהביא מכתב קודש מהרה"ק רבי פנחס
חיים מראזלא ז"ל (גדפס בריש ספר לב שמה החדש), ובתו"ד כתב: ואמר לי
שמקובל בידו בוודאי מרבינו היהודי הק' זצ"ל זקנו, איש מפי איש,
שלא אמר לדוד, מהמת ששמעו מרבו הק' מלובלין ז"ל שזה הדבר
אמירת לדוד הוא מן הספר חמדת ימים (אשר יש עליו עוררין בידוע) וכו', וגם
הגה"ק מצאנו ז"ל לא אמר לדוד, עיי"ש המשך המכתב.

11

ו"ל שם: חיוב תוספת שבת כבר ידעת שהרא"ש ז"ל (ברכות פ"ד סי' יו)
כתב שלא נודע שיעורו, והנה מרן האריז"ל כתב שיעורו של השביתה
עם התוספות לפניו ולאחריו מהראוי להיות ל"א שעות, והנה אנהנו
בענינו מצאנו ראיו רמז בזה בתורה, מצות זכור את יום השבת וכו'
(שמות כ ה) הוא מצוה הל"א בתורה על פי חשבון ומנין הרמב"ם אשר
סוגיין דעלמא אולין כוותיה, ונראה לי לומר טעם בזה, הנהגה שבת
קודש איקרי, ובקודש מצונו בתורה תוספת חומש ויסק חמישיתו עליו
(ויקרא כב, יד), נלמד סתם מן המפורש להוסיף חומש, והנה עיקר יום
השבת כ"ד שעות, הנה נצטרך על פי דרכי התורה (כענין במה מצונו)
להוסיף חומש והויין ל' שעות, והנה אותן למ"ד שעות הויין כעין תורה
(כיון שנלמד במה מצונו מן התורה), והנה משנה שלימה שנינו במסכת בבא
מצינא (דף פ"א ע"א) השוכר את החמור להביא עליה חטים אם הוסיף
במשאו ג' קבין חייב (באנסו), דמשא החמור הוא לתך הוא ט"ו סאין
ואם הוסיף ג' קבין הם חצי סאה חלק שלשים מן הראוי זה נקרא
תוספת משאו, וזוהו למדו בגמרא (שם ע"ב) למשאוי האדם תוספת קב,
להיות משאווי האדם שלשים קבין אם הוסיף ונתן עליו ל"א קבין חייב,
וכן למדו לספינה ולעריבה תוספת מקרי חלק ל"א תוספת מן שיעור
הראוי לו מיקרי תוספת: והנה גם אנהנו עם הקודש בעשייתנו המצוות
באזהבה ובחיבה יתירה, הנה היתרון הוא תוספת חלק ל"א יותר מן
הציווי, ובוה חיבה יתירה נודעת לנו שאין אנהנו עושים המצוות דרך
משא רק אנהנו עוד מבקשים להוסיף, על כן שיעור השביתה בתוספת
חיבת הקודש הוא ל"א שעות כדברי מרן האריז"ל.

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטראליע

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטער • וויען

שהשמחה במעונו

ברכת מזל טוב

הגנו משגרים ברכת מזל טוב לחברתנו ולבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללני הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

להולדת הבן

ר' אברהם הערש אויש נ"י
ר' ישעי' באש נ"י
ר' יודא צבי בערגער נ"י
ר' אברהם שלמה אלעזר בערקאוויטש
ר' מאיר דוד גאלדבערגער נ"י
ר' אלעזר געשעטנער נ"י
ר' שלמה ברוך פנחס לאנדא נ"י
ר' יוסף דוד יששכר פארקאש נ"י
ר' יואל (בהרח"ב) פילעפף נ"י
ר' יודא אשר (ברד"י) ראטה נ"י
ר' אלעזר רובינפעלד נ"י
ר' יצחק אייזיק שווארץ נ"י

להולדת הבת

ר' אלי' מרדכי בראך נ"י
ר' אברהם גראס נ"י
ר' יואל מרדכי ווירצבערגער נ"י
ר' אברהם צבי וועבערמאן נ"י
ר' מרדכי יעקב ליכטענשטיין נ"י
ר' נחמ' ניימאן נ"י
ר' שלמה צבי (בר"ד) עק שטיין נ"י
ר' יצחק פאלאטשעק נ"י
ר' יואל פארגעס נ"י
ר' נפתלי חיים פריעד נ"י
ר' חיים שמעון קויפמאן נ"י
ר' יואל קלאר נ"י
ר' יואל שעהנברון נ"י

בארא פארק

להולדת הבן

ר' ארי' אשר שווארץ נ"י

להולדת הבת

ר' אברהם יעקב ראזענפעלד נ"י
ר' משה לייב רייזמאן נ"י

בני ברק

להולדת הבת

ר' יואל פריינד הי"ו
בן ר' משה ארי' פריינד נ"י, לאנדאן
נכד ר' ישעי' זאב לעוו, ראה"ק דקהילתנו לאנדאן
חתן ר' יוסף יושע גרין נ"י, חבר הנהלת המוסדות

להכנסת הבן לעול תורה ומצוות

ר' חנני' יו"ט ליפא אבראהם הי"ו
חתן הרב מנחם מענדל דאוידאוויטש נ"י

ר' מרדכי אהרן לאנדא הי"ו
בן ר' אברהם משה לאנדא נ"י
חתן ר' יצחק סאנדער נ"י

לאירוס הבת

הרב יהושע צבי יאזשעף הי"ו
בן ר' יצחק יאזשעף נ"י
חתן ר' שלמה יודא בראך נ"י

וויליאמסבורג

להולדת הבן

ר' שמעון גערטנער נ"י
ר' פנחס ווייס נ"י
הרב סיני בהגה"צ רש"א טייטלבוים נ"י
ר' יואל ב"ר יושע לעפאקאוויטש נ"י
ר' שלמה הערש ב"ר משה יודא עק שטיין
ר' יצחק משה ב"ר אברהם יודא ראזענבערג

להולדת הבת

ר' פייוול פאלקאוויטש נ"י
ר' משה שמואל שטיין נ"י

מאנטריאל

להולדת הבן

ר' אברהם יחזקאל פערלמוטער נ"י
חתן ר' משה ישעי' ווערצבערגער נ"י

להולדת הבת

ר' יואל לעבאוויטש נ"י

ירושלים

להולדת הבת

ר' צבי ארי' ראזנבערג הי"ו
בן ר' שלמה מאיר ראזנבערג נ"י, בני ברק
חתן ר' דוד מאיר ווייס נ"י
נכד הרב נחמן יאקאב שליט"א

אירוס צאצאיהם

ר' משה ראזנפעלד שליט"א מו"ץ בקהילתנו וזמ"ס	ר' שמחה טייטלבוים נ"י, בארא פארק
ר' שלום יצחק יאקאבאוויטש נ"י, וויליאמסבורג	ר' פנחס שפירא נ"י, קרית יואל
ר' מרדכי מיטעלמאן נ"י, וויליאמסבורג	ר' חיים קאהן נ"י, וויליאמסבורג
ר' יחיאל יודא רוב, נ"י וויליאמסבורג	ר' שמעון פנחס ליכטמאן נ"י, בארא פארק
ר' יושע טעללער נ"י, קרית יואל	ר' טוב'י אביגדור הויער נ"י, קרית יואל
ר' חיים יוסף ארגעל נ"י, לאנדאן	ר' אהרן צבי הערצאג נ"י, לאנדאן
הרב בעריש מייזליש שליט"א, לאנדאן	הרב חיים אלער ווייס נ"י, מאנסי

נישואי צאצאיהם

ר' יוסף ברוך רייך נ"י, וויליאמסבורג	מרדכי אפרים פישל נ"י	ר' ברוך (ברי"י) ווידער נ"י, קרית יואל
ר' נפתלי הירצקא קאהן נ"י, קרית יואל	יואל נ"י	ר' ישעי' בנימין ענגלענדער נ"י, קרית יואל
הר"ר דוד ליכטענשטיין שליט"א, קרית יואל	משה אלי' נ"י	ר' חיים יחזקאל שרגא וויינגארטען נ"י, ק"י
ר' שלום יצחק שעהר נ"י, קרית יואל	חיים שלמה צבי נ"י	ר' אהרן יצחק דוד לאנדא נ"י, קרית יואל
ר' יעקב ישראל פריינד נ"י, קרית יואל	החתן משה נ"י	ר' שמשון ראבב, וויליאמסבורג
ר' ישראל ארי' פישער נ"י, בארא פארק	החתן מנחם יוסף נ"י	ר' ישראל מאיר פריעדמאן נ"י, וויליאמסבורג
ר' חיים צבי גאלדבערגער בארא פארק	החתן יעקב יואל נ"י	ר' וואלף פרנס נ"י, וויליאמסבורג

אדער קען מען שיקן דורך א פקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579